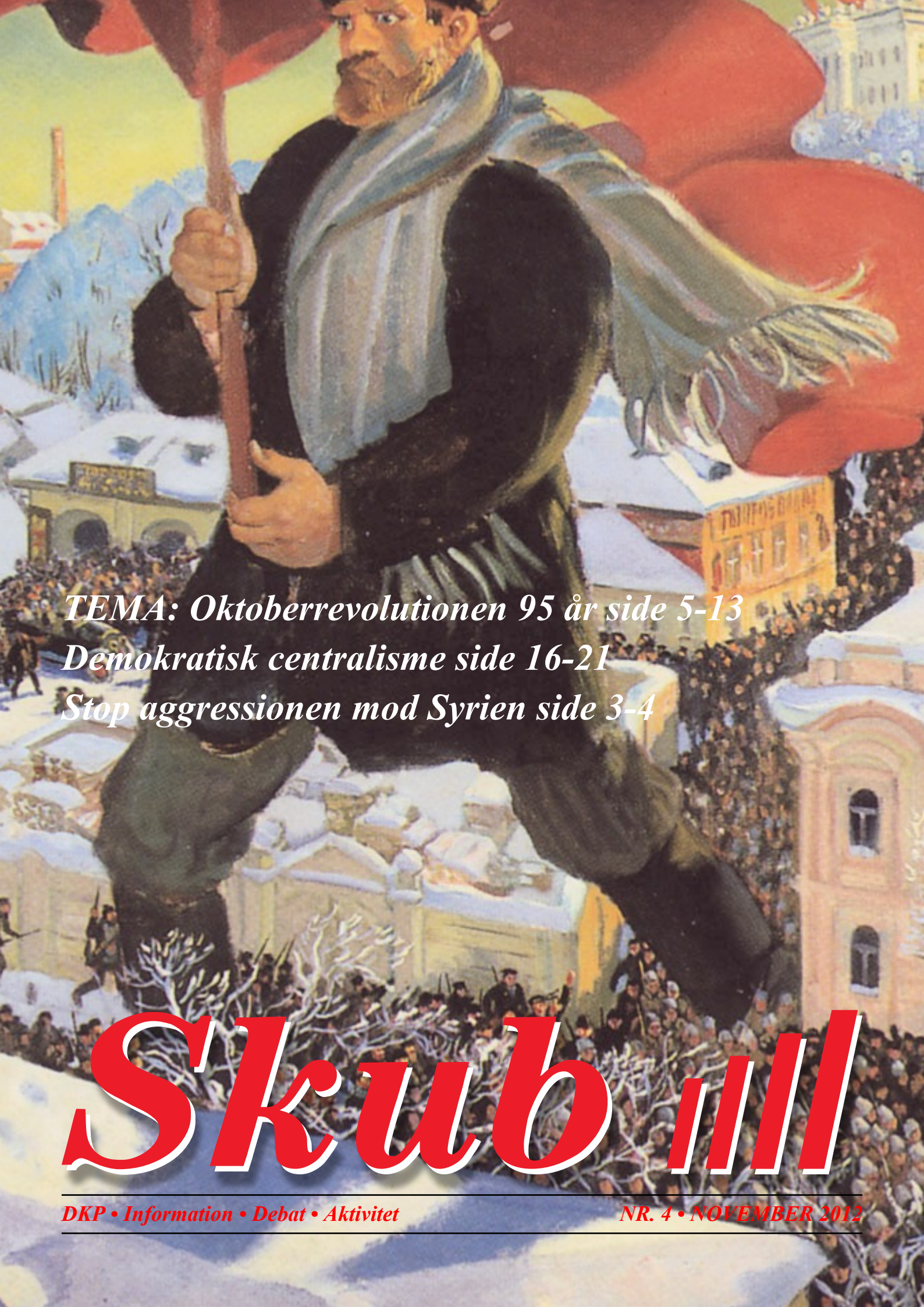

TEMA: Oktoberrevolutionen 95 år side 5-13
Demokratisk centralisme side 16-21
Stop aggressionen mod Syrien side 3-4

Skub!!!

Indholdsfortegnelse

Stop den imperialistiske aggression mod Syrien	side 3
TEMA: Oktoberrevolutionen 95 år	side 5
Dansk Metals kongres	side 14
Til landsmøde i Folkebevægelsen	side 15
Demokratisk centralisme	side 16
Bøger	side 22
I 50-året for Hans Kirks død	side 25
Georg Brandes og arbejderklassen	side 26
Syrien-møde i København	side 26
Debat	side 27
Otto Gelsted: Folket eksisterer	side 28

Bladfonden oktober 2012

Anders Kristensen, København K,	kr.	100,-
Finn Hermann, København S,	kr.	100,-
Lilli & Raymond Swing, Frederiksberg,	kr.	200,-
Erna & Per Eriksen, Søborg,	kr.	200,-
Agnethe Paludan, København Ø,	kr.	50,-
Birgit Poulsen, Kastrup,	kr.	50,-
Jan Birch, Rødovre (bankindestående fra det gamle Frederiksberg Distrikt nu indbetalt på Skub-kontoen),	kr.	1.935,57
Fælles indsamlingsfest Nordsjælland,	kr.	2.063,-
Kirsten, Nordsjælland,	kr.	300,-
Lilli Swing, Frederiksberg,	kr.	100,-
Salg af CD "Anker Raketsanger",	kr.	720,-
Helle Lindgård, Højbjerg,	kr.	200,-
Jens Fransen, Slagelse,	kr.	150,-
Bjørn Jakholm,	kr.	100,-
I alt	kr.	6.268,57

Annoncepriser i Skub

1 side	kr. 1.000
½ side	kr. 500
¼ side	kr. 250

og så videre dernedad.

Skub ///

Anonymitet

Bidragydere til *Skub* gøres opmærksomme på, at bladets indhold bringes på partiets hjemmeside www.dkp.dk og dermed er tilgængeligt for internetsøgning, bl.a. på navne.

Det gælder også fødselsdagshilsener og lister over bidragydere til bladfonden. Økonomiske bidrag kan evt. ydes anonymt eller under pseudonym.

Åbningstider

for DKP's sekretariat og partitbutik, Frederikssundsvej 64, København NV

Torsdag	kl. 13-16	Ejnar Olgenkjær
Fredag	kl. 13-16	Per Feldballe Eriksen

Telefon: 33 91 66 44

Manuskripter til Skub

modtages gerne på papir, men helst i digital form – tekster i et tekstbehandlingsformat (Word eller WordPerfect, *ikke* pdf eller billedfil), billeder i gængse billedformater og i en passende høj opløsning (filstørrelse mindst 100 KB). Tekst og billeder fremsendes som selvstændige filer, *ikke* integrerede i samme dokument. Begge dele kan mailes til redaktørens e-adresse hedin@c.dk. På forhånd tak.

Red.

Skub nr. 4 november 2012
Udgivet af Danmarks Kommunistiske Parti
Frederikssundsvej 64, 2400 København NV
Tlf.: 33 91 66 44
www.dkp.dk
E-post dkp@dkp.dk
Giro 5 00 27 53

LaserTryk, Århus

Ansvarshavende redaktør:
Henrik Stamer Hedin

Synspunkter fremsat i signerede artikler dækker ikke nødvendigvis redaktionens eller parti-ledelsens holdning.

Skub udkommer 4 gange om året. Årsabonnement: Kr. 200

Deadline næste gang den 2. januar 2012

Udtalelse vedtaget af DKP's landsledelse på mødet 6. – 7. oktober 2012:

Stop den imperialistiske aggression mod Syrien

Danmarks Kommunistiske Parti vil i den kommende tid gennemføre en række offentlige informationsmøder forskellige steder i Danmark, hvor repræsentanter for Dansk-Syrisk Forening får mulighed for at fremlægge deres synspunkter og informere om, hvordan regeringen i Syrien ser på situationen.

Formålet er at bidrage med et alternativ til den massive mediepropaganda, som i månedsvis har skildret Syriens præsident som en blodig og brutal diktator, der fører krig mod sit eget folk og systematisk undertrykker alle ønsker om demokratiske rettigheder og menneskeværdige levevilkår.

Propagandamaskinen kører i alle NATO-lande for at forberede befolkningerne på en ny krig, hvis ikke den syriske præsident frivilligt træder tilbage og lader magthaverne i USA, Frankrig, Tyrkiet, Saudi Arabien og deres syriske klienter bestemme udviklingen i landet.

Den ensidige propagandakampagne rettet mod den onde diktator i skikkelse af Syriens Bashar al-Assad ligner til forveksling de tidligere forenklede og krigsforberedende mediekampanjer mod Serbiens leder Milosevic, Iraks Saddam Hussein og Libyens Gadaffi.

De blev fulgt op med krige og bombeangreb af USA og andre NATO-lande og med krigspropaganda om, at formålet var at fremme demokrati, stoppe etniske udrensninger og løse humanitære opgaver.

Det egentlige formål var selvfølgelig at varetage profit- og magtinteresser hos amerikansk og europæisk storkapital og tilgodese deres imperialistiske ekspansionsbehov ved at svække og ødelægge stater som Jugoslavien, Irak og Libyen, som tillod sig at varetage deres egne nationale interesser.

Erfaringerne fra Somalia, Bosnien, Kosovo, Irak, Afghanistan og Libyen taler deres tydelige og skræmmende sprog. Kaos, bombeattentater, korruption, etniske og religiøse konflikter er fulgt i hælene på amerikanske fly, britiske soldater og danske F-16 fly.

Alle gode kræfter må søge at forhindre disse imperialistiske kræfter i også at smadre den syriske stat og forvandle landet til et kaos af stridende småstater og etniske og religiøse grupper.

Det bør give stof til eftertanke hos alle folkelige kræfter i USA, Danmark og andre europæiske lande, at de imperialistiske kapitalkræfter i banker og koncerner, der i vore lande har igangsat et storangreb på vore befolkningers velfærdsgoder, samtidig har proklameret sig selv som »Syriens Venner« i ledtog med de reaktionære islamiske kræfter, som finansieres af oliemilliarderne i Saudi Arabien og Qatar.

Til sit møde i København den 6.-7. oktober havde DKP's landsledelse indbudt Dansk-Syrisk Forenings formand Muhammad Mahfoud (midt for langsiden til højre) til at redegøre for den aktuelle situation i Syrien. Landsledelsens vurdering af situationen og dens planer for en oplysningskampagne fremgår af den vedtagne udtalelse. Foto: Silas Boye Nissen

Inspireret af det arabiske forår tog mange folkelige protester i Syrien i starten af 2011 udgangspunkt i arbejderbefolkningens og ungdommens utilfredshed med massearbejdsløshed, prisstigninger og den syriske regerings begunstiggelse af kapitalistiske interesser gennem privatiseringer af dele af den offentlige sektor samt utilfredshed med årtiers autoritære styreformer og ofte hårdhændede undertrykkelsesmetoder over for progressive oppositionelle kræfter.

Sådanne problemer må løses af det syriske folk selv, men det tillader de imperialistiske magter og andre reaktionære kræfter ikke. De vil udnytte situationen til at smadre Syrien som en selvstændigt agerende stat, svække rivaler som Iran, Rusland og Kina samt de arabiske folks modstand mod Israels brutale besættelse af palæstinensisk område.

USA, Tyrkiet, Saudi Arabien, Qatar, Frankrig og andre magter har igangsat en militær aggressionspolitik gennem finansiering eller militær støtte til syriske og udenlandske enheder under anvendelse af nogle af de samme krigsmetoder, som USA anvendte mod Nicaragua. Metoder som i 1986 blev erklæret i strid med Folkeretten af Den Internationale Domstol i Haag.

DKP støtter den syriske regerings ret til at forsvare sig mod den folkeretsstridige udenlandske militære indblanding, hvis formål ikke er demokrati og menneskerettigheder, men svækkelse af Syrien som en selvstændig stat.

Den danske regering må tage klart afstand fra denne militære aggression og i stedet arbejde aktivt for, at USA, Storbritannien, Frankrig og andre NATO-lande skifter kurs og støtter de bestræbelser, som FN's fredsmægler – den algeriske diplomat Lakhdar Brahimi – udfører for at finde fredelige løsninger uden utidige forhåndsbetingelser om, at Syriens præsident skal træde tilbage, og at Iran skal udelukkes fra at deltage i de internationale fredsbestræbelser.

DKP opfordrer alle kræfter i arbejderbevægelsen, venstrefløjskræfter og andre folkelige kræfter til at støtte Syriens kamp for at imødegå den imperialistiske aggression som en helt afgørende forudsætning for, at det syriske folk og Syriens ungdom kan virkeliggøre de forhåbninger om demokrati, menneskelig værdighed og social retfærdighed, som det arabiske forår har tændt.

Det første af de i ovenstående udtalelse bebudede møder blev holdt i Århus den 2. november, det næste i København få dage senere, læs referatet side 26. Der er planlagt yderligere møder (med skiftende arrangører) på Amager og i Slagelse, Esbjerg og Guldborgsund.

AKEL om situationen i Syrien

Det cypriotiske regerings- og masseparti AKEL, der er på linje med de kommunistiske partier, har udsendt følgende erklæring om situationen i Syrien med særligt henblik på Tyrkiets rolle

AKEL fordømmer den fortsatte optrapning af Tyrkiets militære aggression efter den Tyrkiske Nationalforsamlings nylige godkendelse af et dekret, der giver Erdogan-regeringen mulighed for i det kommende år at foretage militære interventioner i tredjelande. Denne udvikling bekræfter Tyrkiets rolle som regional politibetjent og general inden for rammerne af den imperialistiske rolle, NATO har tildelt det, og som visse kredse og kræfter desværre også vil have os til at tilslutte os. Ydermere baner dette vej for et angreb på og et militært engagement over for Iran.

Det er klart, at Tyrkiets hidtidige indblanding i borgerkrigen i Syrien intet som helst har at gøre med bekymring over krænkelse af menneskerettigheder og demokratiske friheder i Syrien. Tværtimod er det Tyrkiets hovedmål at etablere endnu et fanatisk islamisk styre i regionen, som det kan kontrollere og udnytte i sine videre planer for et Nyt Mellemøsten. Denne vej er skadelig for regionens folk, og den vil også være til skade for Cypern.

Samtidig bør begivenhederne i Syrien ikke mindst bekymre alle dem, der havde travlt med på forskellige måder at støtte de fundamentalistiske og separatistiske kræfter, som udgør hovedparten af de regeringsfjendtlige kræfter i Syrien. Disse separatistiske kræfter sigter mod et *fait accompli* med det formål at tegne et nyt landkort over staterne i regionen. Deres handlinger vil åbne en Pandoras æske af åben borgerkrig. Denne udvikling vil givetvis også skade en løsning af Cypern-problemet.

AKEL opfordrer FN og EU til at optræde aktivt for en fredsproces, en våbenstilstand mellem parterne i Syrien og indledning af en dialog uden betingelser. Vi opfordrer fredsbevægelsen på Cypern og alle patrioter til at være forberedt på at give massivt og militant udtryk for sin modstand mod endnu en imperialistisk krig.

Oversat fra engelsk

Ti dage der rystede verden

På de følgende temasider behandles Oktoberrevolutionen ud fra forskellige vinkler – politiske, historiske og kunstneriske. Formålet er at markere 95-året for revolutionen og inspirere til fornyet debat om dens resultater og erfaringer for den kommunistiske bevægelse.

En revolution kommer ikke fordi en klasse eller et parti ønsker det, men fordi klassemodsætningerne i den grad er tilspidsede, at den eneste løsning er en revolution. Det som muliggjorde Oktoberrevolutionen var, ud over et had til zaren og overklassen, at bolsjevikkerne byggede på et konsekvent og gennemtænkt grundlag for den russiske arbejderklasse og bønderne.

Uden den marxistiske teori, dvs. evnen til at anvende den dialektiske materialisme på en skabende måde, havde Oktoberrevolutionen ikke været mulig.

Resultaterne er uomtvistelige: Lige adgang til alle samfundslivets goder og opfyldelsen af arbejderbevægelsens krav; retten til arbejde, kultur, sundhed og uddannelse.

En af de første handlinger, folkekommissærernes råd foretog, var at vedtage dekretet om freden. Det kom i alle årene til at danne grundlaget for Sovjetunionens og de andre socialistiske landes udenrigspolitik.

Men kommunismens sejr i denne del af verden betød også et glødende had fra borgerskabet, som så sine privilegier truet. De imperialistiske magters indblanding i de socialistiske lande står i grel modsætning til FN-pagten og de aftaler der blev truffet i Helsinki i 1974.

Da Sovjetunionen forsøgte at forny socialismen i 1980'erne, så imperialismen en mulighed for engang for alle at likvidere socialismen. Det førte til en dobbelt strategi, hvor man på den ene side viste imødekommenhed over for reformbestræbelserne, men samtidig fortsatte det undergravende arbejde. Det førte til kontrarevolutionens sejr og Sovjetunionens opløsning i 1991. At trænge dybere ned i, hvad det egentlig var, der skete, og hvorfor, har været et anliggende for kommunister lige siden – også i Danmarks Kommunistiske Parti.

Det primære er, at vi anvender dialektikken i vores analyser af historien, dvs. bevarer den sunde kerne i de socialistiske erfaringer og forkaster det som historien har kasseret som forældet. Vi må forhindre, at antikommunismen kommer til at bestemme indholdet i vores diskussioner, og forsøge at skabe et klima i arbejderbevægelsen, hvor vi igen kan gøre kommunisternes politik gældende.

På den måde vil Oktoberrevolutionen og dens resultater leve videre.

Krydseren Aurora gav med et skud signalet til stormen på Vinterpaladset i oktober 1917

Oktober 1917

Den 7. november er en herlig dag, hvor den russiske arbejderklasse slog udbyttere og undertrykkere ud på en sjettedel af kloden. Oktoberrevolutionen blev begyndelsen til en ny fremgang for arbejderbevægelsen i alle lande, hvis følger vi mærker den dag i dag

Af Lars Ulrik Thomsen

I år er det 95 år siden Oktoberrevolutionen blev gennemført. I den anledning er der grund til at minde om de teoretiske overvejelser som gjorde denne revolution mulig.

Den antikommunisme, som fulgte i kølvandet på kontrarevolutionen i 1989, har også ramt interessen for Lenins teoretiske arbejde. Mange af de problemer, vi slås med i nutidens politiske diskussioner, har deres rod i frafaldet og opgivelsen af de revolutionære standpunkter.

Lenin og de russiske bolsjevikker berigede marxismen ved at give en tidssvarende analyse af kapitalismens tidsalder i den epoke han levede i. Det var disse analyser som gjorde de russiske revolutionære i stand til at vurdere krigsudbruddet korrekt i modsætning til de øvrige socialdemokratiske partier.

I *Staten og revolutionen* fra 1917 generaliserede han erfaringerne fra Pariserkommunen og påviste, at proletariatet ved magten er det mest fremskredne demokrati historien endnu har set. Alene læsningen af de første kapitler i bogen om staten som et udtryk for »*klassemodsatningernes uforsonlighed*«, burde være tilstrækkeligt til at gennemhulle alle fraserne om demo-

krati under kapitalismen.¹⁾

Den analyse, som Lenin foretog, har været med til at give kommunisterne den særlige forståelse af statens rolle og dialektikken mellem arbejdet i bevægelserne og det parlamentariske arbejde. Det er en viden, som fuldstændig er gået tabt, og en medvirkende årsag til den nuværende politiske afmagt der præger venstrekræfterne, ikke bare i Danmark men i en lang række lande.

Teoriens betydning

Hvordan kan det være at det er lykkedes reaktionen at fjerne interessen fra Lenins arbejde? Det skyldes den ebbe i interessen for marxismen som kontrarevolutionen har fremkaldt. Det er en situation som på mange måder minder om tiden efter nederlaget i den 1. russiske revolution fra 1905-7.

Dengang måtte Lenin kæmpe mod de samme opgivende og opportunistiske strømninger som vi oplever i rigt mål i dag. Det var i en hård og ubønhørlig kamp mod alle former for idealistisk og borgerlig indflydelse, at det lykkedes at genrejse det russiske socialdemokrati til den styrke det fik under Oktoberrevolutionen.

Det bør stå lysende klart for enhver, der ærligt kæmper for forandring af samfundet i socialistisk retning, at det er helt udelukket at gennemføre denne opgave uden at bygge på de lovmæssigheder som Oktoberrevolutionen afdækkede.

Alle de spørgsmål, som revolutionen rejste i 1917, vil i lidt ændrede former blive rejst på tærsklen til en ny revolution. Hvis man derfor svigter de revolutionære erfaringer, som arbejderbevægelsen har gjort ikke bare i Rusland men som en international bevægelse, svigter man også socialismen. Vi har i diskussionerne blandt venstrekræfterne set utallige forsøg på at komme uden om denne sandhed.

Kritik er velkommen

Hvilke undskyldninger man end diskuterer op med, gør de ikke et alvorligt indtryk, men bekræfter blot frafaldet over for marxismen og nedgangen i den teoreti-

Proletariatet ved magten er det mest fremskredne demokrati, historien har kendt. B. M. Kustodijev malede i 1920 billedet Bolsjevikken, Tretyakov-Galleriet i Moskva.

ske tænkning i Danmark. Hvis man mener noget alvorligt med marxismen og nedgangen i den teoreti-

Fortsættes side 7

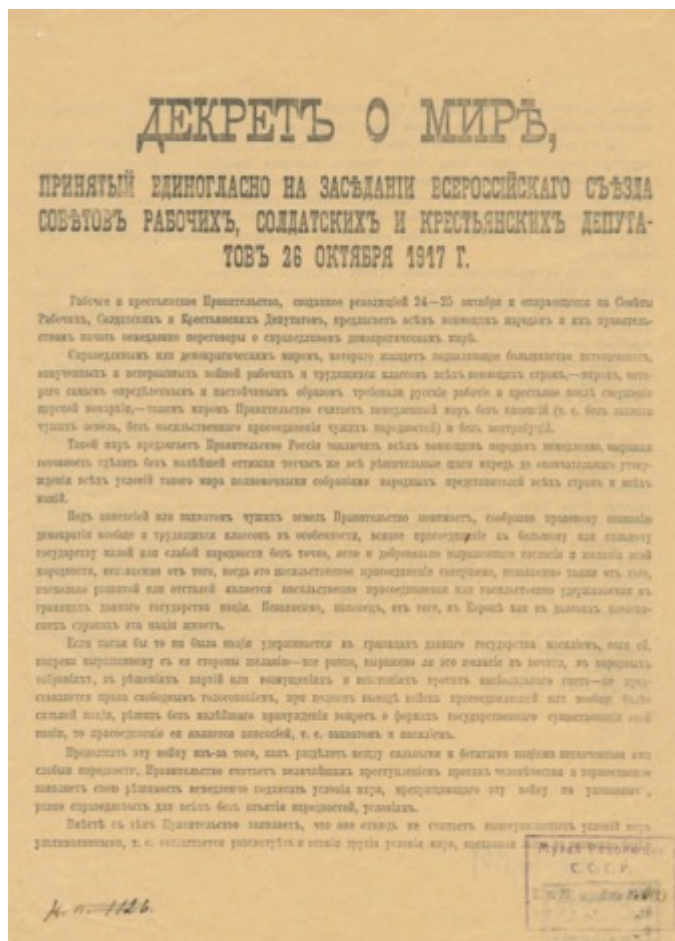
Dekretet om freden

Oktoberrevolutionens første handling i 1917 var at vedtage det dekret om freden, som Lenin fremlagde. Det foreslog »alle krigsførende nationer og deres regeringer ufortøvet at påbegyn- de forhandlinger om en retfærdig, demokratisk fred«.

Lenin lagde vægt på at man også henvendte sig til regerin- gerne, fordi det var dem, der skulle slutte fred – hvad man så end måtte mene om dem. Men det var lige så afgørende at »hjælpe folkene med at gribe ind i spørgsmålet om krig og fred«.

»Dekretet om freden« bygger på tanken om fredelig samek- sistens mellem staterne uanset forskellene i deres samfundssy- stem. Dette første budskab fra »den russiske revolution« er siden blevet en fremherskende idé. Fra »dekretet om freden« går der lige linjer til vor tids nytænkning om krig og fred.

Uddrag fra bogen *Oktober - født i 1917* af Ib Nørlund, for- laget Tiden 1987.

Fortsat fra side 6

men, er Lenins bidrag ikke bare en pligtlæsning men en uom- gængelig viden og styrke. Det er en styrkelse og berigelse af den revolutionære gejst, som vi hele tiden må hæge om i dansk arbejderbevægelse.

De spørgsmål, som vi står over for i dag, er meget forskellige fra dem, som arbejderbevægelsen stod over for ved imperialis- mens fremkomst i begyndelsen af det 20. århundrede. Det siger sig selv. Men kimen til en rigtig forståelse af imperialismen og dens modsætninger ligger i de værker som Lenin med eneståen- de flid og grundighed udarbejdede. Han forstod at anvende dialektikken i den politiske kamp og evnede bestandigt at forny den efter de nye betingelser.

Det vil klæde alle modstandere af marxismen at begrunde deres synspunkter. Vis hvor der grund til berettiget kritik af Lenins arbejde! Hvis de ikke er i stand til det bør vi kun have

overbærende smil til overs for dem og andre, der ikke vedken- der sig den revolutionære arv.

Konsekvensen vil være, at nutidens arbejderbevægelse må starte forfra i alle væsentlige spørgsmål og gøre de samme fejltagelser og nederlag én gang til.

Oktoberrevolutionen vil vedblivende stå som et af de største fremskridt i menneskehedens nyere historie. Det var første gang, at et forbund af arbejdere og bønder tog magten og begyndte opbygningen af socialismen. Det skete under uhyre ofre og med både positive og negative erfaringer. Det er *uvur- derlige* erfaringer, som er en stadig inspiration for vores og kommende generationer!

Note: *Staten og revolutionen*, s. 13, Lenin Udvalgte Værker, bd. 9, Forlaget Tiden 1976.

Til Tjadajev

Af Alexander Pusjkin

Ikke længe lod ungdommens forfængelige håb os føre bag lyset,
Dets drømme om kærlighed og stolt berømmelse
Forfulgte os kortvarigt og flygtigt
For så at forsvinde som en tåge og ikke mere vise sig.
Men stadig ophidses vort brændende hjerte
Under ågets tyranni,
Vi er opmærksomme på vort lands forsvar,
hendes sande befrielse vi ønsker.
Vi friheden venter med al den feber,
Med en skjult smerte og opsatte på
At inden den lovede lyksaligheds time
Fortærer den unge og brændende elsker.
Fordi frihedens flamme i os lever,
Vi ledes af ærens stemme,
Til Rusland, kammerat, lad os give
Vores ånd helt og udelt.
Kære ven, vis tillid: de årvågne skyer
Varsler et vidunderligt daggry af undren - RUSLAND
Skal vågne fra sin gamle søvn,
Utålmodigt knuser vi despoterne,
idet vi mejsler vore navne i ruinerne!

Digtet er skrevet til Pusjkins nære ven P. J. Tjadajev (1794-1856), som var en progressiv tænkere og nød stor folkelig popularitet i datidens Rusland.

I sin bog *Danmark-Rusland i litteraturen* fortæller Otto Gelsted om Pusjkins forhold til de revolutionære bevægelser:

“.... betragtet i forhold til det bestående samfund må Pusjkins liberale humanisme nærmest kaldes revolutionær, selvom han aldrig kom til at slutte sig til et af de hemmelige selskaber, der dannedes efter indgåelsen af Den hellige Alliance. Decembristbevægelsen var rent intellektuel, Peter i Tolstojs *Krig og fred* er en god repræsentant for mange af de unge der blev decembrister.”

Billedet viser decembristernes opstand den 14. december 1825 på Senatspladsen i Sct. Petersborg, som blev nedkæmpet med hård hånd af zaren.

I proletarens fædreland

Af Martin Andersen Nexø

»Rusland med alt sit tartari og barbari – denne hvalfisk, hvis hode nedtrykker Vesten og hvis hale udbreder sig over Østen, vil sikkert engang vise selv de mest kortsynede, at det gir mere end blot fylde i verden.«

Disse ord er skrevet af en dansk digter, Jens Baggesen, for hundrede år siden, i *Labyrinten* – en rejsebeskrivelse der er så frisk som var den skrevet i dag. Den gamle digter, der aldrig kunde finde sig til rette i sin samtid, vilde glæde sig om han kunde stikke hovedet op af sin grav og se, hvorledes Rusland holder verden i ånde – hvorledes hvalfiskens hoved i dag tvinger den vestlige klodes maskiner til at tænke, mens dens hale pisker nyt liv i Østens slumrende kulturer.

Hvad har – i stedse stigende grad – beskæftiget verden de sidste halvhundrede år? Socialismen, underklassens rejsning! Hvad holder i dag menneskeheden spændt og får dens hjerte til at banke i heftig glæde eller stivne i panisk skræk? Rusland, bolsjevismen!

Bolsjevik er et skældsord, det værste af alle; det borgerlige samfund kalder sine rovmordere og voldtægtsforbrydere ved

det navn. En dansk arbejderfører, der af et borgerligt blad blev kaldt bolsjevik, fandt det nødvendigt at rense sig ved domstolene – så hæsligt er navnet. Og i proletarens øre – hvor skønt! Der har det klang af frelser og forløser; selv flertalssocialistiske arbejdere giver kun deres bedste kammerater det navn, de, som hellere dør af sult end de lader deres sjæl træde i støvet.

Der er kommunister, og strengt skolede kommunister, som mener at historiens muse begyndte ved den forkerte ende, da hun lod verdensrevolutionen bryde ud i Rusland først; og at det kommer af, at hun ikke har læst Marx rigtigt. Det er i så fald en herlig fejltagelse for det russiske folk, som derved kåredes til at føre an i en mægtig udvikling – vel den største i verdenshistorien. Og for alle os andre en lykkelig fejltagelse! Udviklingen vandrer næppe videre vest over som mange tror. Hvorfor skulde den gentage sig selv i Amerika, der ikke et andet end et potenseret Vesteuropa. Dens vej er øst over hvor de ubrugte muligheder findes. Det er ikke ilde, at linjerne trækkes op af et folk der har ungdommen i sig. Med al respekt for skønhed, alder, erfaring – det vil give mere bevægelsesfrihed for sjæl og hjerte, mindre fare for at menneskeheden skal blive trukket i en ny spændetroje.

Og det er fremfor alt af stor betydning for den nye tid, at

Arbejdermilits fra den unge Sovjetunion

linjerne for den trækkes op af just de, der skal bære den frem. Her i Rusland er alting stort og rummeligt. Flaskerne, kvinderne render og henter mælk i, er fem gange så store som dem hjemme; landevejene er bredere end en dansk herregårdsmark – og har dybere til bunden end sundene, der flyder mellem Danmarks hundreder øer.

(De russiske landeveje, hvad har de ikke opslugt – sporløst.)

Ruslands endeløse muldjorder er som selve jordens skød, der har plads til alverdens jordløse agerbrugere. Jeg har set noget af det; for også jeg begyndte ved den forkerte ende – ligesom revolutionen – og steg i land i Murmansk i stedet for Moskva. Det er en misforståelse af dig – sagde alle; og af denne misforståelse fødtes et og andet jeg ikke gerne ville undvære!

Her fik jeg en anelse om Ruslands fjerde dimension – det russiske folks rummelige hjerte. Mage til gæstfrihed og hjælp-somhed har jeg ikke truffet, siden jeg for mange år siden levede blandt Spaniens revolutionære småbønder i bjergene om Granada.

Skønt jeg ikke forstod et ord russisk, var mine medrejsende utrættelige i deres anstrengelser for at forklare mig Murmansk-banen og egnene vi kom igennem. Og ved hver station hentede de kogt vand og lavede the til mig; deres brød og æg og surmælk delte de med mig og stirrede glade på mig, mens jeg åd.

Turen ned over Kola og Karelen, de endeløse skove, de endeløse græsmarker, Onega og Ladoga der er som to små verdenshave, selve Murmansk-banen – dødsbanen – hvor hver svelle endnu vander sig under toget som et forpint menneskelegeme – sent vil jeg glemme det!

Og besøgene hos bønderne. Bondens blå uskyldige barneøjne! Rusland selv er stort at stirre ind i; men de største vidder rummer dog bondens troskyldige, intetanende blik. Der stirrer man ind i Ruslands egentlige dimensioner *det grænseløse!* Og bliver svimmel – også på revolutionens vegne!

Hvad jeg ellers har iagttaget? – Alt og dog intet!

Min hjerne er indtil videre som den rejsende tyskers *Rück-sack*, alt må ned i den. Hvordan jeg bringer orden i det må guderne vide. Nemt bliver det ikke, det ser jeg vel. Man kan have teorierne i aldrig så god orden. Virkeligheden kommer alligevel bag på én. Ude omkring slås vi for at afskaffe kapitalen, her er indtil videre hver mand millionær. Det åbner overraskende nye perspektiver for en fattig proletar, og han bøjer sig gladelig for NEP og går på jagt efter de nødvendige millioner.

Men ak, de russiske lommetyve! De er patrioter, de også, og under ikke en fremmed noget. I aftes stjal de mit dejlige ur. Og

nu er jeg spændt på, om der i dette gådefulde land – Dostojevskis land, som mine russiske venner dagligt forsikrer mig, at jeg som udlænding aldrig lærer at begribe – også skulle findes psykologisk mærkelige væsener som lommetyve, der bringer det stjalne tilbage.

Jeg tilstår det gerne, indtil videre er Rusland kaos for mig. Men der er en lysende kerne i urtågen – den kerne hvoraf nye verdener opstår! Jeg har rejst ud i verden adskillige gange, men aldrig før er jeg rejst ud med følelsen af at vende hjem. Og som det går mig tror jeg det går enhver vågen proletar; vi – de fædrelandsløse – har endelig fået et fædreland.

Rusland i dag er ikke nemt at orientere sig i; for mig tegner det som et flyttelæs, undervejs fra det gamle hjem til det ny. Men det fremtidige hjem kender jeg; den ånd, der svæver over vandene her, har også kysset mig på panden. Med bind for øjnene skulle jeg påtage mig at være fører gennem proletarens fremtidsrige. Jeg ser Rusland i dag under et bestemt billede, billedet af en isbryder, der har fået den opgave at bane vej for en stor flåde handelsskibe. Den er også brudt igennem isen, men den øvrige flåde er ikke fulgt efter. Og nu må den dampe frem og tilbage, isbryderen, at ikke renden skal fryse til mellem den og de øvrige fartøjer! Hvor længe vil de lade vente på sig? Ja, hvor bliver den tyske arbejder af? Kan han mon længe endnu se sin stolthed i at trælle for hele verden? ---

Med glad forventning betrådte jeg russisk jord – og med en lille hemmelig angst i hjertet, den angst når man føler at man for første gang skal se sin elskede i fuldt dagslys. Og nu er jeg her. Jeg har fået salt og brød rakt af et folk, som gennem lange tider vil blive ildstøtten i verdensproletariatet under dets ørkenvandring. Måske når vi ikke frem denne gang. Proletarens langmodighed med sin lænke er ufattelig stor; han vil måske nøjes med at flytte den over fra højre ben og til det venstre. Men han har set skæret i øst! Og en dag vil han erkende det som morgenrøden og forstå at den røde farve også er farven på hans eget hjerteblod.

Den dag svinger vi det røde flag omkring jorden – menneskehedens fædreland!

Skrevet i Petrograd oktober 1922 og bragt i *Arbejderbladet* den 28. oktober samme år.

Den uovervindelige indskrift

Af Bertolt Brecht

På verdenskrigens tid
I en celle i det italienske fængsel San Carlo
fuldt af arresterede soldater, berusere og tyve
Kradsede en italiensk soldat med blækskrift
ind i væggen

Leve Lenin!

Helt oppe i den halvmørke celle, næppe synligt,
Men skrevet med kæmpemæssige bogstaver.
Da fangevogterne fik øje på den sendte de bud efter
en maler og en spand kalk.

Og med en lang hvidtekost overkalkede han
den truende indskrift.
Men da han med sin kalk kun holdt sig til
skrifttegnene,
Stod der nu øverst i cellen i kalk:

Leve Lenin!

En ny maler malede det hele over med
en bred kost,
Så at det var væk nogle timer, men henimod morgen,
da kalken tørrede, trådte indskriften atter frem.

Leve Lenin!

Så sendte vogterne en murer mod indskriften.
Og med en mejsel udkradsede han bogstav efter
bogstav I en times tid.
Og da han var færdig stod øverst I cellen, nu
Farveløst, men ridset dybt ind I muren, den
uovervindelige indskrift:

Leve Lenin!

Fjern muren! sagde soldaten.

Fra digtsamlingen *Digte*, udvalgt og oversat af Erik Knudsen
og Ivan Malinovski, Gyldendal 1971.

Den Store Socialistiske Oktoberrevolutions 95 års dag

Erklæring fra verdens kommunistiske partier på initiativ af den Russiske Føderations Kommunistiske Parti

Der er gået 95 år siden den Store Socialistiske Oktoberrevolution. Den har været og er fortsat hovedbegivenheden i den nyere tids verdenshistorie. Oktoberrevolutionens globale betydning ligger i den kendsgerning, at den indledte en æra af socialisme, hvor det arbejdende folk nåede reelle og ubestridelige resultater ved selv at gribe statsmagten i form af de Arbejder- og Bondedeputeredes Råd. Kapitalens diktatur blev afløst af ægte folkestyre på basis af samfundseje af de afgørende produktionsmidler.

Den Store Oktober revolutionerede den internationale arbejderbevægelse. Mange kommunistiske partier så dagens lys under dens direkte indflydelse. Sovjetfolkets landvindinger tvang den kapitalistiske verden til at gøre sociale indrømmelser til arbejdere uden for USSR, fordi det i mange årtier var Oktoberrevolutionens land, der satte de højeste verdensstandarder i udviklingen af økonomien og den sociale sfære, af videnskab og uddannelse.

Sovjetunionen var hovedkraften bag besejringen af fascismen i Anden Verdenskrig. Sovjetfolkets heroisme inspirerede hundreder af tusinder af frihedskæmpere med kommunisterne i forreste række. På Oktober-ideernes grund opstod det socialistiske verdenssystem. Uden Oktoberrevolutionen ville de folkeslag, der var underkuet af imperialismen, ikke have kunnet opbygge deres nationale befrielsesbevægelser og knuse kolonisystemet.

Uanset det midlertidige tilbageslag for socialismen er vi fortsat tro mod ideerne om social retfærdighed og internationalisme og tvivler ikke på, at fremtiden vil bringe flere sejre for den »fællesskabsbaserede produktionsmåde«. Den Store Socialistiske Oktoberrevolution forbliver for alle klodens kommunister en uforglemmelig lektie i arbejdende menneskers klassekamp for deres grundlæggende interesser. Den er et udødeligt forbillede for verdensproletariatet. Også fremover vil den tjene os som det fyrtårn, vi kan sætte vor lid til.

*Oversat fra russisk
med støtte i den officielle engelske oversættelse*

Vladimir Lebedev – en kunstner med mange talenter

Af Claus Oreskov

Vladimir Lebedev (1891–1967) var på engang portræt-, landskabs- og dyremaler. Ligesom han arbejdede med motiver fra cirkus, balletten, sporten og alle de mennesker, han mødte på gaden. Han var en dristig satiriker der forstod at indfange og karikere de mange menneskelige pudsigheder, der karakteriserede hans samtid. Stilistisk favnede han bredt, lige fra kubisme, suprematisme til impressionisme samt et utal af egne kunstneriske indfald. Som croquistegner spænder han fra naturalisme over impressionisme til en Matisse-lignende stil med stærkt markerede konturer og en nærmest primitiv formbehandling. Omvendt lå han tæt på Renoir, hvad angår farvevalg i flere af hans oliemalerier. Det gælder især de mange portrætter, han malede relativt sent i livet.

Vladimir Lebedev gik på forskellige kunstskoler i St. Petersburg. I 1911 fik han nogle billeder offentliggjort i et kunstsidskrift. Livet var den virkelige skole for ham og man kan sige, at han studerede hele livet. Altid stræbte han efter det perfekte og ypperste.

Medens han arbejdede som professor på Statens Kunsthøjskole i Petrograd/Leningrad (1918–1921) udførte han flere kubistiske motiver f.eks. den grafiske serie »Vaskekonen«. Han blev tilsluttet den kunstneriske bevægelse, der stod bag de såkaldte ROSTA-vinduer. ROSTA-vinduerne var en af den russiske revolutions nyskabelser. Vinduerne var plakater med tekster eller små digte, der dag efter dag udsendtes af det russiske

telegrambureau – ROSTA. Digteren Majakovskij, som var en af hovedkræfterne bag ROSTA-vinduerne, skrev:

»ROSTA-vinduerne er en fantastisk ting. Det er en håndfuld kunstnere, som med håndkraft betjener et folk på 150 millioner. Det er telegrafnyheder, som på stedet omarbejdes til plakater og de-

kreter, som øjeblikkelig omsættes i viseform.«

Lebedev anvender en kubistisk inspireret form i hans ROSTA-vinduer, sammen med tegneseriens figurer. Figurerne er typer, ikke personer, og de virker nærmest anmassende i deres anonymitet. Det er revolutionens nye mennesker, det arbejdende folk, og Lebedev illustrerer med al tydelighed, at de ikke er til at komme uden om. Billederne er befriet for al perspektivisk dybde. Her er kun den rene flade, rene former og rene farver.

Vladimir Lebedev arbejdede sig frem til en forenkling og udglatning af formen samt kontrasterende sammenstillinger af få lyse farver, som gav hans kompositioner en slags monumentalitet. I 1922 skabte han en serie på 23 satiriske motiver i tus, gouache og blyant med den fælles titel »Gade Revolution«, som bragte ham øjeblikkelig berømmelse. Senere rettede han titlen til »Panel Revolution«. I serien opsummeredes alle Lebedevs kunstneriske aspirationer, hans virkelighedsopfattelse, således som han udtrykte den gennem hele sin produktion. Gennem skitserne til serien kan man se, han har indfanget øjeblikkelige indtryk af kroppens bevægelser og karakteristiske positurer. Han skabte en social og psykologisk type mennesker snarere end enkelt individer, men der er mere end det. Lebedevs serie er social-satire, intuition, følelser og romantik. Han skildrede gadens skønheder og deres kumpaner, sømænd og deres damer, de mennesker der giver gaden dens særpræg.

Han udvikler sig til Sovjetunionens måske mest populære bogillustrator. Det begyndte med billeder til Rudyard Kiplings *Elefant* (1921). Senere fulgte illustrationer til populære børnebøger som *I går og i dag*, *Ispind*, *Den dumme mus*, *Cirkus* (alle 1925), *Bagage* (1926), *Hvordan planer laver planer* (1927) osv. Mellem 1924 og 1933 var Lebedev kunstnerisk leder af »Statens Publicerings Hus for Børne- og Ungdomslitteratur«, som derved blev center for børnebøger med en usædvanlig høj kunstnerisk standard.

Tiden mellem 1925 og 27 er meget frugtbar. Kunstneren arbejder snart med børnebogsillustrationer, snart med grafik, for så at kaste sig over maleriet. Han udtænker flere satiriske serier, f.eks. »NEP«, en kras satire over den nye økonomiske politik, som Sovjetunionen var slået ind på i 20'erne. NEP var

en blandingsøkonomi, der tillod privatkapitalistiske foretagender parallelt med statens planøkonomi. Vladimir Lebedev og mange andre af de mere innovative kunstnere tog afstand fra NEP-politikken, idet de så den som en tilbagevenden til burgøjsersamfundet og som en trussel imod revolutionen. Serien viser de nyrige NEP-mennesker som usympatiske og griske. En utilsløret kritik af NEP.

I serien »Kærlighedsflippere« tegner han et satirisk men kærligt scenarie over dem, der søger nattens, mørket og caféernes fristed. Hans produktion bredte sig til dansens verden (hans kone var balletdanser), cirkus, sport (som ung dyrkede han brydning) og croquistegning. Han kaster sig over portrætmaaling og laver en serie efter kvindelige modeller (1934). Teknikken er nu inspireret af impressionismen.

Under krigen boede Lebedev i Moskva, hvor han arbejdede med plakater for TASS, designede og illustrerede bøger. Ligesom han tegnede for magasinet *Den Røde Hærs Soldater*. I 1950 vendte han tilbage til Leningrad og fortsætter med at illustrere bøger, f.eks. *Hvor kommer boret fra*, *Farvebogen*, *De tre Bjørne*.

Livet igennem knyttede Lebedev mange venskaber og arbejdsrelationer med andre førende kunstnere og trendsættere, f.eks. Tatlin, Ivan Puni, Kazimir Malevich, Vladimir Mayakovsky og litteraturkritikeren Nikolai Punin

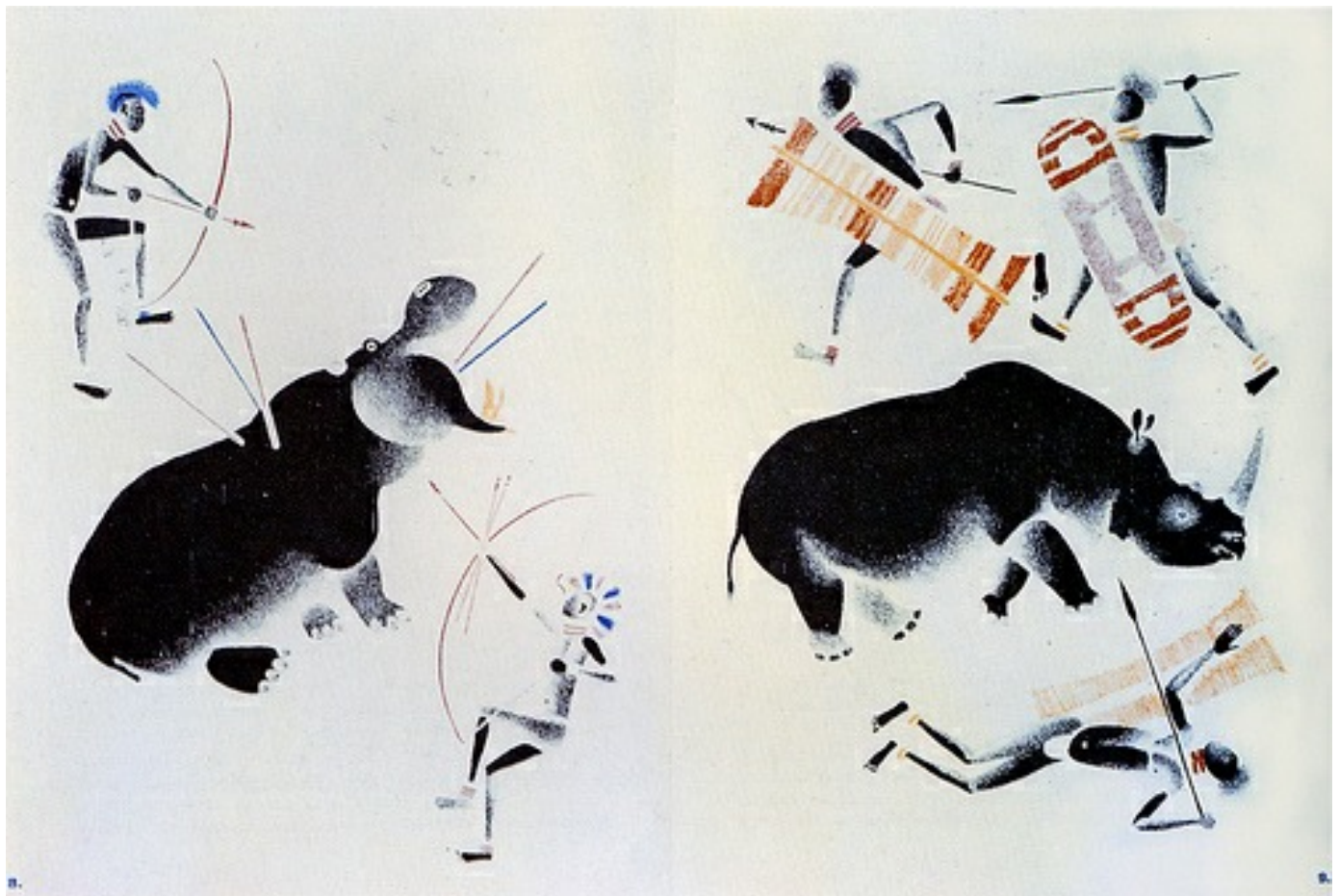
Udmærkelser:

1945: Æret kunstarbejder i Sovjetunionen.

1966: Folkets kunstner i Rusland.

1967: Medlem af kunstakademiet i USSR.

Claus Oreskov er uddannet antropolog og har i mange år arbejdet med etniske minoriteter i det nordlige Rusland i området omkring Kola-halvøen.

Dansk Metals Kongres 2012

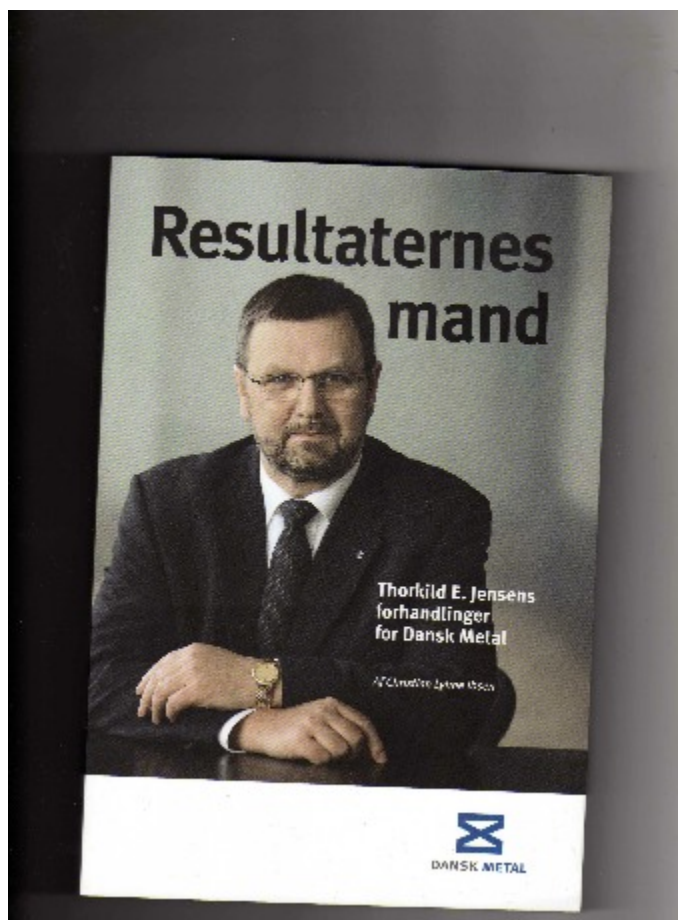
– mellem antikommunisme og enhed mod højre

I dagene 8-12. september var små 500 metalarbejdere fra hele landet samlet til kongres og A-kassedelegeretmøde i Ålborg. Kongressen valgte ny forbundsformand.

Af Henning Jakobsen

Kongressen blev et farvel og tak til Metals formand gennem 9 år, Thorkild E. Jensen, og et goddag til den noget mere karismatiske fynbo Claus Jensen i formandsstolen. Thorkild E. Jensen var nok den mest usynlige Metal-formand i mange årtier og han fik da også kælenavnet Thorkild Hvem?. Den nye Metalformand, Claus Jensen, er en mere udadvendt type, som allerede har fået tilnavnet »den lille Georg Poulsen«. Om han så også vil kopiere Poulsens antikommunisme, vil kun historien kunne svare på. For de historieinteresserede vil det være værd at tage et nærmere kig på bogen *Resultaterne mand*, skrevet af Christian Lyhne Ibsen, en bog udgivet af Dansk Metal om Thorkild E. Jensen, som forelå på kongressen. I kapitlet *En thybo kommer til Esbjerg* følges den bondesnu Thorkild bl.a. i sin tidlige ungdom i Thy, hvor han meldte sig ind i både Venstre og det Konservative Folkeparti, fordi »det var Venstre og de Konser-

vative, der holdt bal deroppe i Thy. Så skulle man have et medlemskort for at komme ind«. Senere i kapitlet *Opgøret med de røde...* beskrives udrensningen af kommunisterne i Metal Esbjergs bestyrelse i starten af 80'erne. Det fremgår i øvrigt af *CO-Magasinet* nr. 7-2012, at Metals nye formand, Claus Jensen, som også blev formand for de industriansattes fællesorganisation, CO-Industri, den 1. oktober, har en lignende baggrund, dog – så vidt vides – ikke som medlem af VC-partierne, men derimod med deltagelse i antikommunistiske udrensninger i starten af 80'erne i Metal Ungdom i Odense, hvor kommunisterne blev stemt ud af lærlingebestyrelsen. Ikke desto mindre er det, så vidt undertegnede ved, i Thorkild E. Jensens formandsperiode, at Metals Hovedbestyrelse er blevet åbnet igen for ikke-socialdemokrater efter 25 år med en »ren« socialdemokratisk Hovedbestyrelse (1978-2003). Ganske givet et resultat af nødvendig erkendelse: Måske et resultat af Socialdemokraternes historiske svækkelse? måske et resultat af en erkendelse af at truslen snarere kommer fra Venstre end fra venstre? måske et resultat af Dansk EI-Forbunds nej til fusion med Dansk Metal i 2001 bl.a. på grund af det manglende medlemsdemokrati i Metal? – eller måske en kombination af flere af de nævnte – eller andre – årsager? Under Claus Jensens formandskab er der i hvert fald ikke lagt op til en tilbagevenden til tidligere tiders 100 % ensretning, idet kongressen besluttede et sæt nye vedtægter, der automatisk sikrer alle – også kritiske – afdelingsformænd en plads i Hovedbestyrelsen, ligesom SF'eren Anders Laubjerg valgtes til forbundssekretær. Erkendelsen af at fjenden står til højre prægede også andre dele af kongressen. Dels blev der sat fokus på de arbejdsløses akutte problemer, dels generelt på den danske model, bl.a. i videoen *Hvad har fagforeningen nogensinde gjort for jer?*, som blev præsenteret på kongressen. (Den kan bl.a. findes på internettet på Youtube.com). Forbundets opbakning til 3F's konflikt mod Restaurant Vejlegården blev også slået fast med syvtommer-søm. Imidlertid er der fortsat to væsentlige politiske snubletråde, som alle klassebevidste arbejdere umiddelbart falder over i Dansk Metal. For det første begrænser Dansk Metals (forbundets) økonomiske støtte til arbejderpartierne sig til Socialdemokraterne og SF. For det andet fortsatte kongresresolutionen den stort set ukritiske EU-holdning, hvor man bl.a. beklager, at det nok ikke er nu, der er udsigt til at få indført Euroen her til lands. Hvorimod man opfordrer til at undtagelserne vedr. rets- og forsvarspolitik fjernes. Det eneste lille kritiske kvæk, nemlig kravet om en social protokol (som skal sikre bl.a. arbejdsmarkedets »parters« ret til at knække nødderne selv, uden at Det Indre Marked skal have forrang), er under forudsætning af en kommende genforhandling af traktaten - en genforhandling, som man altså ikke engang kræver.

Tyske tilstande i Danmark efter nytår?

En kommentar fra en tysk kommunist

Den øjeblikkelige situation på dagpengeområdet, hvor titusinde står til at miste deres forsørgelsesgrundlag, minder mig meget om årene 2004/2005, hvor fattigdomsloven »Hartz 4« trådte i kraft.

Den »rød-grønne« Schröder-regering vedtog en »Agenda 2010« for at gøre den tyske økonomi konkurrencedygtig på verdensmarkedet og for at justere de sociale ydelser. Per 1.1.2005 trådte så den nye Hartz 4-lov i kraft, opkaldt efter den nyliberale bestyrelsesformand i VW-koncernen Peter Hartz, som snublede over en korruptionsaffære og trak sig fra politik, selvfulgelig med en fortsat karriere i erhvervslivet.

Den nye lov gik ud på, at alle arbejdsløse efter et år på dagpenge røg på den væsentligt lavere socialhjælpsydelse (ca. 2800 kr/md. + boligydelse). De blev tvunget ud i meningsløs aktivering af det nyskabte »agentur for arbejde« og var nødt til at tage et hvilket som helst job for 1 Euro i timen (ca. 8 kroner),

såsom rengøring af parker og deslige, som i mange kommuner erstattede de overenskomstmæssige stillinger. Også det private erhvervsliv benyttede sig generøst af dette tilbud. Sigtet med »Hartz 4«-reformen er og var at skabe en statsligt sanktioneret lavtlønssektor og udhule overenskomsterne.

Endnu er det ikke kommet så langt i Danmark, men retningen er den samme, især hvis man samtidig ser på krisen i Europa.

I Tyskland formede der sig en massebevægelse i 2004 med ugentlige demonstrationer i næsten alle tyske byer. Det skabte også røre internt i Socialdemokratiet, hvor en gruppe af utilfredse socialdemokrater skilte sig ud og stiftede Valgalternativet for arbejde og social retfærdighed, som senere blev til Die Linke. I Danmark har vi Enhedslisten, som fik øget tilslutning i protest mod S og SF's asociale politik. I hele Europa mobiliserer arbejderbevægelsen for at demonstrere mod EU-troikaens nyliberale nedskæringspolitik. Lad os arbejde på, at en lignende bevægelse også opstår i Danmark i den kommende tid.

Stefan Godau

tysk kommunist

aktiv i Enhedslisten Høje-Taastrup

EU-MODSTAND

Til landsmøde hos Folkebevægelsen mod EU

I weekenden 27-28 oktober afholdt Folkebevægelsen mod EU sit landsmøde.

Jeg deltog sammen med Henrik Hedin som delegeret for Danmarks kommunistiske parti.

Årets landsmøde bestod af ca. 200 delegerede + gæster fra for eksempel Skandinavien og England.

Stemningen var god og forventningerne høje, ikke mindst på grund af at folkebevægelsen jo netop er fyldt 40 år! Der blev startet op som det hør og bør sig med valg af dirigenter og forskellige udvalg. Dette blev efterfulgt af en parlaments- og politisk beretning af henholdsvis Søren Søndergaard og Rina Kari. Her kom emner op som løndumping og finanspagten.

I løbet af dagen var der også præsentation af strategien »På vej mod EU-parlamentsvalget 2014«. Denne blev efterfulgt af gruppearbejde og efterfølgende ændringsforslag.

Hen på aftenen var der underholdning med EU-modstandens sange gennem 40 år, som blev sunget af diverse kunstnere. Under dette blev weekendens første såkaldte træskoprís også uddelt. Den gik til englænderen Jenny Jones fra The Green Party of England and Wales. Aftenen sluttede med et lotteri.

Søndagen startede med sangen »I alle de riger og lande«. Jeg må indrømme for en kommunist et lidt sært valg, men vi kom da igennem det... Men ellers forløb formiddagen meget fornuftigt med debat om 2014-strategien og afstemning om denne. Landsledelsen blev naturligvis også sammensat, af både unge som gamle. I øvrigt gik den anden træskoprís til FOA's formand Dennis Kristensen. Mig bekendt er fagbevægelsen jo stadig

pro-EU, men man kunne jo måske håbe at sådanne små »gaver« kan hjælpe med at trække de faglige organisationer lidt i den rigtige retning. Hvis ikke, håber jeg bare at skoene vil klemme godt og grundigt!

Men i hvert fald var jeg glad for at kunne deltage på DKP's vegne. Det er jo altid rart at mødes med mennesker fra nær og fjern...

Kammeratligst

Henrik Jepsen

Haderslev

Resumé: Formålet med min artikel er at lade historiske erfaringer belyse de sidste to årtiers udvikling i den kommunistiske bevægelse i Danmark. Kommunistisk partiorganisation burde være tilpasset de praktiske opgaver, såsom at forene kommunister i et parti, udvikle partiet i fredstid eller under revolution og borgerkrig eller opbygge socialisme. Men demokratisk centralisme er gjort til en fællesbetegnelse, og den gængse fortolkning i Danmark tager ikke højde for forskellene. Misbrug af denne fortolkning har forårsaget den nuværende splittelse og stagnation.

Omkring 1990 erkendte ledelsen af både VS og DKP, at hvis venstrefløjen igen skulle repræsenteres i folketinget, måtte de gå til valg på en fælles liste. Beslutningen var i overensstemmelse med marxismen-leninismens lære, at kommunister må samarbejde bredt med andre venstrekræfter. Men ledelsen af DKP var domineret af ”fornyrere”, som ønskede at lade DKP gå i opløsning. Det var i strid med en anden af leninismens grundsætninger: Et kommunistisk parti må bibeholde sin selvstændige organisation og presse.

DKP havde igennem årene opbygget en meget stram demokratisk centralisme. Ledelsens beslutning skulle accepteres af alle medlemmer. Det betød, at *alle* DKP-med-

lemmer skulle følge med ind i EL. Der var stor uenighed i partiet, og følelserne gik højt. Når der var så stor tvivl blandt medlemmerne, burde ledelsen have fundet et rimeligt kompromis: Et medlem skulle bevare retten til selv at bestemme, om han/hun ville deltage i Enhedslisten. Men den daværende DKP-ledelse mente, at uenighed med ledelsen var lig med fraktionsdannelse. Fraktionsmagere skulle ifølge en bolsjevikisk beslutning fra 1921, som siden blev en del af fællesbetegnelsen demokratisk centralisme, ekskluderes.

Også KPID indførte en uflexibel demokratisk centralisme. De ville ikke politisk stå sammen med ”blomsterbørn” fra VS. Derfor måtte *ingen* deltage i EL, hvad enten den blev kaldt en valgliste, en partilignende organisation eller et parti. Det var ikke et princip, Lenin fulgte: Efter at have dannet deres selvstændige organisation/fraktion forblev bolsjevikkerne i 10 år medlemmer af socialdemokratiet. Lenin og Komintern anbefalede i 1920 engelske kommunister at tilknytte sig Labour og tyske kommunister at slutte sig sammen med socialdemokratiets uafhængige venstrefløj.

Jeg vil opfordre alle til igen at gennemtænke spørgsmålet: Har den gængse fortolkning af demokratisk centralisme været gavnlig for den kommunistiske bevægelse i Danmark?

Demokratisk centralisme

Oprindelse og senere udlægninger

Anden del (første del stod i augustnummeret)

Af Jacob Jensen

Kommunismens børnesygdomme

I 1920 påpegede Lenin en række begynderfejl i de nye kommunistiske partier i Europa. Han anbefalede dem at studere bolsjevikernes historie. Hans råd medvirkede til, at mange socialister forenede sig i partier med et marxistisk-leninistisk program. Men andre var ikke parat til en tålmodig opbygning af partierne efter bolsjevikisk mønster. Partiledere manglede ofte evnen til at udstikke en korrekt politik i deres egne lande og havde ikke de nødvendige lederegenskaber. Når nogle anfægtede den politik, de lagde frem, søgte de at slippe udenom debatten ved at henvise til den demokratiske centralisme.

De »radikale« kommunister mente, at de ikke skulle arbejde indenfor socialdemokratisk dominerede fagforeninger og i borgerlige parlamenter. De forstod heller ikke den korrekte holdning til andre venstrekræfter. Til disse »ægte« og »rene« kommunister sagde Lenin:

»Det er tåbeligt at ville lave en recept eller en almindelig regel ('ingen kompromisser'), som kan bruges i alle tilfælde. Man må kunne bruge sit eget hoved og finde rede i hver enkelt situation.« (Lenin: *Radikalismen*. Udvalgte værker, Forlaget Tiden 1948, bind 11, s. 180)

»Hele bolsjevismens historie, både før og efter Oktoberrevolutionen, er fuld af manøvrer, forhandlingspolitik og kompromisser med andre ... (Man må udnytte) enhver, selv den mindste mulighed for at sikre sig en forbundsfælle af massekarakter, om den er nok så midlertidig, vaklende, usikker, utilforladelig og betinget. Den, som ikke har forstået dette, har aldrig forstået et gran af marxismen og af den videnskabelige, moderne socialisme overhovedet.« (S. 182-183)

Centralisme og sekterisme i Komintern

Efter de første års Sovjetstyre påpegede Lenin farerne ved overcentralisering og bureaukratisering. Lenin fik ikke mulighed for at opdatere sine råd i *Radikalismen*, da kapitalismen imod forventning begyndte at stabilisere sig. Det evnede Komintern-lederne ikke selv. De kunne gentage, hvad Lenin sagde om sammenhængen imellem disciplin og korrekt politik: »Partiet... holdes sammen gennem jernhård disciplin og den demokratiske centralismes strengeste revolutionære orden. Partiet bliver til denne organisation... ved rigtigheden af dets politiske førerskab...« (Kommunistisk internationales program vedtaget af 6. verdenskongres 1. september 1928 i Moskva, Futura 1974, s. 94). Men de forstod ikke de advarsler imod sekterisme og de

konkrete forslag, Lenin lagde frem i *Radikalismen*.

Hvis den partiledelse, hvorfra den jernhårde disciplin udgår, ikke udstikker den rigtige politik, hvad er så vigtigst, disciplinen eller den korrekte linje? Alle partier har haft stridigheder; men i henhold til den senere fortolkning af demokratisk centralisme er den vindende fløjs politik *pr. definition* den korrekte politik, hvorefter alle har at rette sig. Lenin sagde det modsatte: Uden »den rigtige politiske strategi og taktik ... bliver forsøgene på at skabe disciplin uundgåeligt til en fiktion, en frase, et narrespil«.

Hvad var så det »rigtige« politiske førerskab, som alle ifølge Komintern-programmet fra 1928 skulle indordne sig under? Programmet fortæller, at der eksisterer to fløje i socialdemokratiet: Den åbenlyse højrefløj, »mens ›venstrefløjen‹ særlig skal gennemføre de finere manøvrer, der går ud på at bedrage arbejderklassen. ›Venstre‹-socialdemokratiet, som spiller med pacifistiske, ja ofte også med revolutionære fraser... er derfor de socialdemokratiske partiers farligste fraktioner.« (Samme, s. 25)

Andetsteds i programmet laves en liste over »de mod kommunismen fjendtlige ideologiske retninger indenfor arbejderbevægelsen.« (S. 82) Her siges nu, at »den revolutionære kommunistes hovedfjende i arbejderbevægelsen« er de ledende socialdemokrater. Men efterfølgende bruges mest spaltepads på anklager imod syndikalisme og andre retninger indenfor arbejderbevægelsen og også i de koloniale lande, herunder Sun-yat-senismen i Kina og Ghandismen i Indien. »Det må hensynsløst bekæmpes af kommunismen.« (S. 92)

CIA's taktik og kommunisternes

Tankegangen er, at strømninger på venstrefløjen er rivaler til de kommunistiske partier. De fratages noget af den støtte, de ellers ville have haft. Der er en vis sandhed heri. Det er også et forhold, CIA havde fået øje på, da det efter 2. verdenskrig skulle »stabilisere« de europæiske »demokratier«: »Det ikke-kommunistiske venstre (og jo mere til venstre, des bedre) var den sikreste barriere imod kommunismen.« (Informing Statecraft. Angelo Codevilla, en ledende amerikansk efterretnings-officer. New York 1992, s. 252)

Også nogle af borgerskabets strateger havde i 1920'erne regnet ud, at venstresocialdemokrater var det bedste investeringsobjekt. Men derudfra kan man ikke konkludere, at venstrefløjen som sådan er fjende. Venstrefløjens aktivister erkender kapitalismens uretfærdigheder, men er måske ikke nået frem til en systematisk marxistisk erkendelse. Lenin havde formuleret den korrekte politik overfor dem:

»De småborgerlige demokrater (og herunder mensjevikkere) vakler ... Kommunisternes rigtige taktik må bestå i at udnytte denne vaklen, absolut ikke at ignorere den. En sådan udnyttelse kræver indrømmelser til de elementer, som nærmer sig proletariatet, alt efter tid og lejlighed, og samtidig kamp mod dem, der nærmer sig bourgeoisiet.« (Radikalismen, s. 188)

Denne taktik blev snart ignoreret. Den tankegang, at man identificerer hovedfjenden og søger allierede i kampen imod denne hovedfjende, prægede ikke Kominterns ledere før Dimitrov. Alle, som ikke anerkendte Kominterns ledelse og dens ret

til at udlægge marxismen, skulle angribes som anti-marxister. Dens sekteriske politik blev rodfæstet ved den autoritet, den havde opbygget som leder af Komintern. Den blev påtvunget de kommunistiske partier ved henvisning til den demokratiske centralisme.

Dimitrov stiller spørgsmål

Da 1928-kongressen fandt sted, havde fascismen magten i Italien. I andre europæiske lande støttede bourgeoisiet sig stadig til socialdemokratiet. Men snart begyndte også det tyske bourgeoisie at satse på fascismen/nazismen. 1928-programmet sideordnede de to støtter: »Ved siden af Socialdemokratiet ... stiller Fascismen sig« (s. 26). Senere slog Komintern de to former sammen til ét skældsord, socialfascisme. Nazisternes magtovertagelse i januar 1933 gav ikke anledning til nogen nytænkning.

I februar 1934 stormede franske fascister parlamentet i et forsøg på at gentage deres italienske og tyske kollegers »succes«. Moddemonstrationer fik deltagelse af arbejdere og intellektuelle, socialdemokrater og kommunister. Det satte en stor debat i gang. Men »demokratisk centralisme« var stadig enerådende blandt kommunisterne. Den ledende fortaler for enhedsfront imod fascismen, Jacques Doriot, blev hurtigt ekskluderet for at gå imod »partilinjen«. (I bitterhed over hans behandling i partiet foretog han efterfølgende en skarp højredrejning; men eksklusionsparagraffen blev bragt i anvendelse på grund af hans folkefrontspolitik, ikke hans senere vildfarelser.) Først da nye signaler kort tid efter kom fra Moskva, ændrede den franske partiledelse opfattelse.

Primus motor i den nye politik blev Dimitrov. Da han blev løsladt fra det tyske fængsel, satte han i et brev til Stalin og den øvrige ledelse spørgsmålstegn ved Kominterns sekteriske politik: »1. Er det korrekt udifferentieret at klassificere socialdemokratiet som socialfascisme? Med denne tese har vi ofte afskåret os fra at nå de socialdemokratiske arbejdere. 2. Er det korrekt overalt og under alle forhold at anse socialdemokratiet som bourgeoisiets vigtigste sociale støtte? 3. Er det korrekt under alle forhold at anse alle venstresocialdemokratiske grupperinger som hovedfjenden?« (Kirill Shirinja: Kominterns strategi og taktik i kampen mod fascisme og krig 1934-1939, Moskva 1979, dansk oversættelse 1985, s. 51)

Stalin var i første omgang skeptisk overfor mulighederne for, »at man kom overens med socialdemokratiernes ledelse« (s. 52). Men han støttede Dimitrov og det kursskifte, han introducerede som generalsekretær for Komintern. Selv om målet syntes urealistisk, så vil en ærlig kamp for enhed imod fascismen fremme enheden fra venstre og tvinge den opportunistiske højrefløj til at vise ansigt.

Enhedsfront imod fascismen

Med godkendelse af Dimitrovs beretning i 1935 tog Komintern et vigtigt opgør med sekterismen: »I vor tid er det ofte ikke længere en 'børnesygdom', som Lenin skrev, men en fast indgroet last, og uden at have befriet os for den, kan vi ikke løse vor opgave... Sekterisme ... finder behag i sine forsimplede metoder til at løse arbejderbevægelsens mest indviklede spørgs-

mål... Kort sagt, for sekterismen er alting, som man siger, en børneleg... den sekteriske 'principfasthed' er ikke andet end politisk ubehjælpssomhed.» (Georgi Dimitrov: *Fascismen er fjenden*, forlaget Tiden 1972, s. 79-80)

Dette var en indirekte kritik af 1928-programmet og dets passus om, at venstrefløjen udgjorde de »farligste fraktioner«. Nu sagde Dimitrov: »Der eksisterer en reaktionær lejr i socialdemokratiet; men der eksisterer og vokser samtidig en lejr af venstresocialdemokrater (uden gaseøjne)« (s. 71).

På trods af den socialdemokratiske ledelses reaktionære natur skulle partierne i Komintern søge organisatorisk enhed med socialdemokratiet. Det blev forsøgt i en række lande, men uden megen succes: »Udviklingen af enhedsfronten med de kommunistiske og socialdemokratiske arbejderes fælles kamp mod fascismens og kapitalens angreb opkaster også spørgsmålet om arbejderklassens politiske enhed og fælles politiske masseparti ... Det er en bydende nødvendighed, at der i hvert land består et enhedsparti for proletariatet ... at opnå dette er naturligvis ikke så let og simpelt.« (s. 81)

Engelske kommunister og Labour

I England anbefalede Dimitrov at betragte »Labour Party som arbejderklassens masseorganisation«, og at partiet derfor »indtrådte i Labour-partiet som kollektivt medlem«. Hvis Englands kommunistiske partis »blev optaget i Labour-partiet, ville det betyde, at der i England var blevet dannet en arbejderenhedsfront«. (Shirinja, s. 257, 144 og 283) En ansøgning om optagelse blev behandlet på en Labour-konference i oktober 1936. En tredjedel af de delegerede stemte for godkendelse. Labour-ledelsens efterfølgende sanktioner imod denne tredjedel og dens propagandakampagne imod kommunisterne satte endeligt punktum for denne ansøgning.

Før Dimitrov aflagde sin beretning anmodede han Marx-Engels-Lenin-instituttet om at få tilsendt »alt det vigtigste, Lenin har skrevet om strategiske og taktiske problemer«, herunder enhedsfronten og kompromiser (S. 70). Han ville bringe Komintern ud af det sekteriske sidespor, det havde været inde på i de mellemliggende år. Hans og dermed Kominterns nye politik var nærmest en gentagelse af Lenins i 1920.

Følelser eller analyse

Da Komintern blev dannet, var der fire svage kommunistiske partier og grupper i England. De gik i 1919 i forhandling om sammenslutning. Mange mente, at et forenet kommunistisk parti ikke måtte deltage i parlamentsvalg, og at det ikke måtte være tilknyttet til Labour. Et af de fire var British Socialist Party, BSP, som allerede var tilknyttet Labour. Det ønskede, at det sammensluttede parti også skulle være det.

Andre var imod. Det skabte følelseladede diskussioner, og splittelsen fortsatte. I marts 1920 tilbød BSP et kompromis, nemlig at det fælles kommunistiske parti som sådan ikke blev tilknyttet Labour, men at individuelle kommunister kunne gøre det. Et sådant kompromis ville betyde, at ingen blev tvunget til medlemskab af Labour. To af de andre partier afviste dette kompromis.

I *Radikalismen* lod Lenin spørgsmålet stå åbent. På Komin-

terns 2. kongres nogle måneder senere havde han diskuteret med de stridende parter og tog den beslutning, som også blev Kominterns: BSP havde sin egen organisation og presse, hvor de kaldte de gamle ledere »social-forrædere. Det er en meget speciel situation ... Når kommunister har en sådan frihed, er det deres pligt at være medlem af Labour-partiet, hvis de tager de revolutionæres erfaring i alle lande, ikke kun den russiske revolution, i betragtning« (Lenin, *Collected Works*, Moskva 1966, bind 31, s. 260-261).

»Kammerat Tanner og Ramsay siger, at flertallet af britiske kommunister ikke vil acceptere et tilhørsforhold. Men skal vi altid være enig med flertallet? Overhovedet ikke. Hvis de endnu ikke har forstået, hvilken taktik der er den korrekte, så er det måske bedre at vente. Selv en parallel eksistens af to partier ville være bedre end at nægte et svar på spørgsmålet om, hvilken taktik er korrekt... Vi skal sige: tilknytning til arbejderpartiet er den korrekte taktik. Hvis flertallet er imod, må vi organisere et separat mindretal ... Vi kan ikke være enige i, at det kun angår de engelske kommunister. Vi må sige generelt, hvad der er den korrekte taktik« (samme, s. 237-238).

Lenin forstod og respekterede de kommunister, som lod sig dirigere af deres følelser imod Labours opportuniste. Men han anbefalede dem at ræsonnere: Labour havde stadig socialisme som erklæret målsætning og anerkendte formelt marxismen; flertallet af arbejderklassen og også af Labours medlemmer havde endnu ikke gennemskuet de ledende opportuniste; det samme flertal ønskede enhed i arbejderbevægelsen; de ville derfor reagere imod de politikere, som de anså som ansvarlige for den politiske splittelse; som medlem af Labour kunne kommunister fortsat have deres selvstændige parti med dets egen presse. Kommunister måtte føre sig taktisk frem for at imødegå anklagerne for splittelsen.

Lenins autoritet og overtalelsesevne fik det forenede parti til at sende en ansøgning. Den blev afvist af Labour. Jeg har ingen information om, i hvilket omfang tidligere BSP-medlemmer forblev medlemmer af Labour, hemmeligt eller åbent. Men emnet forsvandt fra dagsordenen i det forenede kommunistiske parti – indtil Dimitrov igen tog det op 15 år senere. Var de ophedede diskussioner så overflødige? Lenin havde allerede under diskussionerne besvaret dette spørgsmål: »Lad Thomas'ere og andre social-forrædere, som I har benævnt dem, ekskludere jer. Det vil have en udmærket virkning på de britiske arbejdermasser.« (Samme, s. 161) De kunne nu se, hvor ansvaret for den politiske splittelse i arbejderbevægelsen lå.

Den socialdemokratiske venstrefløj i Tyskland

Hvad Lenin foreslog de engelske kommunister, var baseret på russernes egne erfaringer. I et årti eksisterede bolsjevikkerne formelt ikke som et parti, men som en organiseret fraktion indenfor socialdemokratiet: »I 1903 til 1912 stod vi gennem nogle år formelt sammen med mensjevikkerne i det fælles socialdemokratiske parti, uden nogensinde at afbryde den ideologiske og politiske kamp imod disse folk, der formidlede den borgerlige indflydelse på proletariatet og var opportuniste.« (*Radikalismen*, s. 185)

I Tyskland havde de fåtallige kommunister dannet deres

parti. Da socialdemokratiet splittedes, foreslog Lenin, at de tyske kommunister tilnærmede sig den uafhængige venstrefløj. Men den havde en ballast af gamle opportunistiske ledere (bl.a. Kautsky), som kommunister fortsat skulle bekæmpe. Samtidig skulle de *»ubetinget søge og finde en passende form for kompromis, som kan lette og fremskynde den nødvendige fuldstændige sammenslutning med denne fløj«* (s. 187). Han tilføjede: *»Antagelig vil det ikke blive let at finde en sådan passende form for et kompromis; men kun en charlatan kunne love de tyske arbejdere og de tyske kommunister en let vej til sejren.«*

Misbrug af demokratisk centralisme i Sovjetunionen

Selv om demokratisk centralisme blev indført i partilovene i 1917, var det stadig Lenins centrale ledelse og ikke partidemokratiet, som bragte partiet igennem Oktoberrevolutionen, borgerkrigene og den økonomiske genrejsning efter 1921. Derefter rettede Lenin sin opmærksomhed hen imod at få demokratiet til at fungere både i partiet og i sovjetorganerne. Han fandt ikke bureaukratiet *»frugtbringende«*, som senere sovjetiske historiebøger hævder. Han advarede tværtimod mod misbrug af den autoritet, som mange ledere havde skabt sig. Hans forslag om arbejderkontrol blev aldrig udført.

Efter hans død blussede fraktionskampene op. Den vindende gruppe omkring Stalin var i hvert fald i begyndelsen stærkt optaget af at styrke sin autoritet og udmanøvrere de rivaliserende fraktioner. Jeg vil ikke her diskutere den stalinistiske centralisering, den voldelige afslutning af fraktionskampene og den forcerede industrialisering baseret på sværindustri og oprustning, og i hvilket omfang det var nødvendigt på grund af sikkerhedssituationen. Hvad ville udfaldet af 2. verdenskrig have været, hvis den sovjetiske politik før krigen havde været anderledes? Én ting er sikkert: Denne politik kan ikke danne model for den socialisme, vi ønsker i dag.

Da Stalin døde, var bureaukratiet fast etableret. Alle beslutninger blev taget i toppen af pyramiden. Efter at have vundet magtkampen her blev ledelsen bekræftet ved afstemninger, som traditionelt følger den faktiske ledelse. I 1956-57 vandt Krustjov magtkampen imod Molotov-gruppen, og han selv tabte i 1964 til Bresjnev-gruppen. Selv om de nye ledere kritiserede Stalins centralisering af magten og talte meget om deres egne fortjenester med at indføre socialistisk demokrati, fortsatte den eksisterende praksis. Demokratisk centralisme var blevet erstattet af bureaukratisk centralisme.

Bureaukratiets sammenbrud

Utilfredsheden i befolkningen blev yderligere næret af den økonomiske byrde, som fulgte med det våbenkapløb og den militære ekspansion, som Sovjetunionen lod sig presse ind i af USA i den kolde krig. Det tog fart med invasionerne af Tjekkoslovakiet og Afghanistan samt Stjernekrigen. De to sidste eventyr var bevidst påbegyndt af USA's koldkrigere med det formål at ruinere Sovjetunionen. Efter Bresjnevs død blev to aldrende ledere udpeget efter anciennitetsprincippet i bureaukratiet.

Den ene, Andropov, havde udtrykt tvivl om Bresjnevs kurs og banede vej for, at Gorbatsjov blev leder i 1985. Han ville

reformere den overdrevne centralisering af Sovjetunionen. Han trak Sovjetunionen ud af Afghanistan og indstillede våbenkapløbet. Han annullerede Bresjnev-doktrinen og undlod at invadere Polen, da det i 1989 valgte en ikke-socialistisk ledelse. Det øvrige Østeuropa gjorde sig straks fri af sovjetisk kontrol. Det blev bebrejdet Gorbatsjov.

Han stod svækket indadtil: Et urationelt stort og dårligt fungerende bureaukрати; en befolkning, som var utilfreds med bureaukratiet og ledernes privilegier; økonomisk ruin; utilfredshed i militær og sikkerhedsapparatet; og ambitiøse rivaler, som spillede på nationale følelser i republikkerne. Han arvede problemerne efter årtiers mismanagement og blev gjort til syndebuk, da han ikke formåede at løse dem. Hverken han, forgængerne eller rivalerne baserede sig på marxisme-leninismen. De havde derfor ingen socialistisk løsning på landets problemer. Da centralmagten ikke længere kunne holde sammen på Sovjetunionen, faldt bureaukratiet fra hinanden.

Komintern blev opløst i 1943; men den kommunistiske verdensbevægelse fremstod fortsat som en enhed med centrum i Moskva. Denne enhed slog revner med udstødelsen af Jugoslavien i 1948, Krustjovs kursændringer fra 1956, som skulle påtvinges hele den kommunistiske verdensbevægelse, udstødelsen af Kina og Albanien og Bresjnevs invasion af Tjekkoslovakiet. Da Østeuropa og Sovjetunionen brød sammen, ramte dønningerne de vesteuropæiske partier hårdt. Deres etablerede demokratiske centralisme blev afløst af ideologisk forvirring med efterfølgende splittelser.

DKP splittes

I 1980'erne var DKP uden parlamentarisk repræsentation på grund af spærregrænsen. Med opbruddet i Østeuropa kunne kun ventes en yderligere reduktion af vælgertilslutningen. Partiledelsen nåede til den konklusion, at en fælles valgliste med VS og andre på venstrefløj ville være formålstjenligt.

En kreds var ikke enig. Det var en ret ifølge Lenin: *»Vi kan ikke fratage partiet og medlemmerne af centralkomiteen retten til at appellere til partiet i tilfælde af uenighed om fundamentale emner.«* Men denne ret blev tilsidesat ved den måde, DKP praktiserede sin demokratiske centralisme på. I daglig DKP-tale var fraktionsdannelse en alvorlig anklage, som skulle løses ved eksklusion. Følelserne dominerede på begge sider i denne konflikt. Ingen af dem søgte vejledning i Lenins og Dimitrovs værker.

Den daværende partiledelse var domineret af »fornyere«, hvis hensigt var at lade DKP gå i opløsning, mens det indgik i Enhedslisten. Lenin og Dimitrov fremlagde eksempler på organisatoriske løsningsmuligheder på kommunistisk enhedsarbejde. Fælles for dem var, at kommunister bevarede deres organisation og presse, samtidig med at de indgik i en bredere organisation. DKP's daværende partiledelse kunne derfor ikke forsvare deres planer på basis af marxisme-leninismen. Det kunne heller ikke de kammerater, som gik imod en fælles valgliste. Som den senere udvikling viste, var der også mange kammerater, som var enige i at deltage i Enhedslisten, men som også ønskede at videreføre DKP. Desværre gjorde sådanne synspunkter sig ikke gældende i de følelsesladede diskussioner, som førte til splittelsen.

De kommende KPId'ere forlod eller lod sig ekskludere af DKP uden videre partikamp, uden »at appellere til partiet«, og dannede deres eget parti. De gentog derved maoisternes fejltagelser fra 1960'erne, da de brød ud af DKP og dannede deres egne små »rene« cirkler. De var også hurtige til at kalde sig partier baseret på demokratisk centralisme. I begge tilfælde må ansvaret deles med en partiledelse i DKP, som benyttede den etablerede demokratiske centralisme til at afvise rivaliserende synspunkter.

Efter at »fornyerne« gled ud lykkedes det andre medlemmer at genrejse DKP – uden det gamle DKP's dogmatiske »vi alene vide«-mentalitet. DKP er derfor i dag åbent over for diskussion om alle de uafklarede spørgsmål. Desværre var KPId'erne længe om at anerkende, at DKP nu repræsenterer noget andet end »fornyerne«. De fortsatte den følelsesladede polemik imod DKP: DKP »forstår ikke, at man ikke kan løsrive det parlamentariske arbejde fra klassekampen«, og at det »er bundet af Enhedslistens beslutninger« (Martin Jensen. *KPiD. Organisation og rolle*. 2006. S. 32).

Det er naturligvis korrekt, at der var stor intellektuel forvirring i studenteroprøret, og at den forvirring via VS blev bragt med ind i Enhedslisten. Det er da også rigtigt, at »det kommunistiske parti skal være andet og mere end blot en diskussionsklub for venstreorienterede, der ynder at sidde med brillerne ude på næsetippen og diskutere dette eller hint i klassekampen« (s. 25). Men sådanne toner er ikke gavnlige i en situation, hvor der er så stor mangel på afklaring i den kommunistiske verdensbevægelses historie såvel som vejen fremad in Danmark i dag.

Skal demokratisk centralisme bestemme politikken?

Fire kommunistiske partier bekender sig til marxisme-leninisme og demokratisk centralisme. Men de har forskellige fortolkninger. APK mener, at de tre andre partier er revisionister eller »kommunister« i gåseøjne. Deres holdning er, at de alene vide, hvad der er korrekt marxisme-leninisme. Forhåbentlig vil de senere lægge denne sekteriske holdning på hylden. De tre øvrige lukker ikke på tilsvarende måde af for enhed. Men to af dem mener at have bygget et parti baseret på den korrekte demokratiske centralisme, og at deres fortolkning skal være bestemmende for, hvem de kan være i stue med.

Spørgsmålet om Enhedslisten har i tyve år været KPId's mærkesag: »Derfor siger vi nej til dobbelt medlemskab, fordi det ganske enkelt strider mod den demokratiske centralismes principper.« (S. 32). Da det tidligere DKP(m-l) indledte enhedsforhandlinger for nogle år siden blev DKP diskvalificeret, fordi »DKP ikke rådede over et egentligt partiprogram og ikke baserede sig på den demokratiske centralisme« (*Erfaringer fra processen for at danne Kommunistisk Parti*, Forlaget Arbejderen, september 2007, s. 3).

Demokratisk centralisme er ikke et »ganske enkelt« middel til at afklare politiske spørgsmål. Det er faktisk omvendt. Først når en korrekt politik er udformet kan en formålstjenlig organisation, dvs. demokratisk centralisme, bygges op. Ingen af de fire partier har patent på sandheden. I en situation, hvor så mange ideologiske emner er uafklarede, er den korrekte politik

at skabe en afslappet atmosfære, så emnerne bliver studeret og diskuteret både i skrift og tale – uden de følelsesladede skænderier og splittelser, som i årtier har præget vor historie, og uden at lade nogen »demokratisk centralisme« erstatte debatten. Det organisatoriske arbejde skal ikke afvente en afklaring af alle spørgsmål. Et systematisk samarbejde, ikke blot fra sag til sag, men i bladudgivelse i henhold til Lenins *Iskra*-plan, er vejen frem også i Danmark i dag. Det vil hjælpe med at bygge broer og skabe den rigtige atmosfære.

I samme pjece skrives: »Partiets frivillige disciplin bygger på fælles interesser, fælles forståelse af, at dette er vigtigere end den enkeltes meninger og interesser« (s. 30). Sådan har Lenin ikke beskrevet demokratisk centralisme. Det opfylder heller ikke nutidens krav. De uafklarede spørgsmål løses ikke ved denne recept: En gruppe danner et parti, bekender sig til demokratisk centralisme og løser spørgsmålene efter en diskussion og afstemning. Det udadvendte blad bringer så »partilinen«. Gruppen udelukker sig fra de nødvendige studier og debat med andre kommunister og ideologisk nærtstående og får ikke tilslutning af frisk blod. Maoisterne forsøgte det samme et par årtier tidligere med samme resultat.

Misforstået disciplin fører til splittelse

DKP vedkender sig også demokratisk centralisme, men ikke enhver fortolkning af den. Vi er uafklarede om mange emner. Men vi kan leve med uenigheder og har ikke lagt nogen »partilinj« i mange spørgsmål. Vi har ladet en stor del af socialismens historie ligge uafklaret - således en evaluering af personer som Stalin, Krustjov, Bresjnev, Gorbatsjov, Mao, Deng, Hoxha og deres politik såvel som årsagerne til Sovjetunionens fald.

Også andre partier i Danmark og Europa er uafklarede i disse spørgsmål. Det er en svaghed, som kun kan rettes op ved fælles studier og ideologiske debatter. Manglende stillingtagen er ikke i strid med demokratisk centralisme. Forsøger vi at forcere beslutninger, når situationen ikke kræver det, bliver disciplinen til en fiktion, som Lenin sagde. Virkelig disciplin bygges op ved, at deltagerne er overbevist om rigtigheden af den førte politik.

Vi er også uafklarede om mange lokale danske spørgsmål. Hvordan kommer vi ud af den nuværende splittelse og stagnation? Hvordan forholder vi os til den øvrige venstrefløj? Medlemskab af EL? I DKP er vi uenige om dette spørgsmål, men har accepteret, at hver enkelt kammerat har frihed til selv at beslutte, om og i hvilket omfang han/hun ønsker at engagere sig i EL. Vi finder det et rimeligt kompromis, som bør videreføres i en fremtidig afklaringsperiode – i lighed med andre uafklarede spørgsmål.

»Fornyerne« mente, at alle DKP-medlemmer skulle være medlem af EL. Det var denne tvang, som satte følelserne i gang og skabte splittelsen. Selv om Lenins og Dimitrovs forslag, at Englands kommunistiske parti som helhed skulle melde sig ind i Labour, taler deres tydelige sprog, foreslår ingen i dag noget tilsvarende. I lyset af den uafklarede situation er det nødvendigt, at medlemmerne har en høj grad af frihed i ideologiske spørgsmål såvel som den aktivitet, de ønsker at engagere sig i.

Hvis vi skulle afgive denne frihed og følge mange KPId-kammeraters krav om, at ingen af os må være medlemmer af EL, vil det splitte os. Det er en absurd begyndelse på en enhedsproces.

Fælles front eller enegang

Studier af, hvad Lenin og Dimitrov sagde om enhed, er yderst relevant. Naturligvis udgør deres værker ikke noget skema, som automatisk kan overføres til vor situation i dag. Det er stadig nødvendigt at bruge hovedet. Men det bør give stof til eftertanke og så tvivl hos dem, som i over 20 år har holdt fast ved den samme »sandhed«, at DKP's deltagelse i Enhedslisten fra starten var og stadig er et brud på nogle fundamentale principper. Disse principper er i hvert fald ikke kommet fra Lenin og Dimitrov.

Det har været almindelig praksis blandt kommunister at søge enhed igennem brede politiske organisationer eller partier. I dag er partierne i Sydafrika og Venezuela også medlemmer af regeringspartierne. Hvis engelske kommunister var blevet optaget i Labour, ville Dimitrov kalde det en »arbejderenhedsfront« og »arbejderklassens masseorganisation«, selv om Labour selv kaldte sig et politisk parti.

Lenin sagde, at Labour »overhovedet ikke var et parti i den almindelige betydning af ordet ... det kunne ligne et politisk parti, men er alligevel nødsaget til at give medlemmerne frit spillerum... De gamle ledere ... blev tvunget til åbent at rejse spørgsmålet om tilknytning til 3. Internationale, så alle afdelinger måtte diskutere spørgsmålet. Under sådanne omstændigheder vil det være en fejltagelse ikke at tilslutte sig dette parti.« (Lenin, Collected Works, Moskva 1966, bind 31, s. 260)

I EL er der også frit spillerum. Kommunist kan deltage i alle relevante diskussioner og er ikke som påstået »bundet af enhedslistens beslutninger«. Det samme argument kunne have været brugt imod Lenins forslag, da han anbefalede engelske kommunister at forblive i Labour. De var ikke bundet af beslutninger taget af labour-lederne, som de kunne kalde klasseforrædere. Selv om kritik af nogle af EL's beslutninger er berettiget, så er der vel ingen, som vil benytte Lenins karakteristik af labour-lederne på EL's ledelse i dag?

Siden stiftelsen har EL udviklet sig hen imod en partilignende organisation. Men man kan stadig ikke lave »en almindelig regel« eller følgeslutning: EL er et parti; som kommunist må man kun være medlem af ét parti; ergo kan kommunister ikke være medlem af EL. Lenin og Dimitrov kom ikke med skarpe definitioner af, hvornår en organisation er en liste, front, masseorganisation, parti eller noget »der kunne ligne et parti« med henblik på at finde frem til undskyldninger for ikke at deltage i dem. Tværtimod. De fandt deltagelse formålstjenligt, når det kunne øge kommunisternes kontakthorisont uden at opgive deres handlefrihed.

EL har også marxismen som en del af deres program. Men det betragter sig ikke på samme måde som kommunister som en del af den verdensbevægelse, som udgik fra Marx og Lenin. Mange beslutninger er taget på et løst grundlag. Skal vi hovere hver gang, EL laver fejl, såsom Libyen og andre internationale spørgsmål? Skal vi udlægge alle fodfejl som et symptom på en grundlæggende opportunisme? Skal vi vende tilbage til holdningen i Kominterns 1928-program?

»Vi kommunister« har ikke bevist nogen ideologiske styrke og autoritet til at give alle andre venstrekræfter karakterer. Fremturer vi, bliver det til »latterligt vigtigpeteri«, som Lenin kaldte holdningen blandt sovjetiske bureaukrater. Det vil forstærke det indtryk, mange allerede har fået på grund af vor opsplitning i fire partier, som hver især hævder, at netop de repræsenterer den marxistisk-leninistiske »sandhed«.

Kommunistisk enhed

Det er ikke underligt, at kommunisterne i Danmark ikke har formået at praktisere Lenins politik overfor den øvrige venstrefløj: »indrømmelser til de elementer, som nærmer sig proletariatet«. Vi har ikke engang gjort alvorlige forsøg på at nærme os hinanden. Vi studerer ikke Lenins politik, som blev lagt frem i *Radikalismen*. Vi studerer ikke, hvordan Dimitrov ledte Komintern ud af de foregående års sektarisme. Alligevel kalder vi os leninister.

I stedet for at studere har vi splittet os op efter store følelsesladede diskussioner. Deltagerne fokuserede på stridsspørgsmål ikke for at få dem afklaret, men med det formål at nedgøre modparten. Ideologiske uenigheder førte til konfrontation og fjendskab. Efter opsplitningen dannede fraktionerne partier baseret på deres udlægning af demokratisk centralisme. Den personlige kontakt på tværs af grupperne blev afbrudt og diskussionerne holdt op. Når der er fire partier, burde hver især være i stand til at retfærdiggøre sin eksistens ved at redegøre for, hvori deres ideologi adskiller sig fra de øvrige. De oprindelige følelsesladede diskussioner var én fejl; men den manglende ideologiske debat er blevet den næste.

Lenins *Hvad må der gøres?* er skrevet i en situation, hvor de russiske socialdemokrater var spredt i mange cirkler og fraktioner. Hans værk består af to komponenter. Ideologisk: En grundig kritik af den reformistiske politik, som mange socialdemokratiske ledere fulgte. Organisatorisk: Dannelse af et revolutionært parti ved at binde de socialdemokratiske aktivister sammen om udgivelsen af et fælles blad.

Vi bør begynde på samme måde: Ideologisk afklaring og en fælles bladudgivelse. Kun ved at begynde som Lenin foreslog, kan vi skabe den »kammeratlige tillid«, som er absolut nødvendig for en virkelig demokratisk centralisme. Vi må tage de nødvendige ideologiske diskussioner på fælles medlemsmøder/studiekredse og på skrift – i vore blade (vi stiller gerne *Skub* til rådighed) og i et genoprettet e-mail debatforum som »Kommunistisk debatgruppe«. DKP og KPId har allerede taget en principbeslutning om at begynde. Det fører forhåbentligt til en fremtidig sammenslutning. Vi ser naturligvis gerne, at andre også deltager.

Et samarbejde om et udadvendt blad vil fremme sagen. Et sådant samarbejde kan etableres blot ved en fælles hensigtserklæring om tilslutning til marxisme-leninismen. Nogle uafklarede spørgsmål kan debatteres i det udadvendte blad, andre i et mere teoretisk blad eller det nævnte debatforum. Kun ét af vore partier har formået at udgive et virkeligt udadvendt blad, *Arbejderen*. Vi andre har ikke kapacitet til at deltage i et dagblad. Men vi kunne foreslå, at vi deltager i udgivelsen af weekendudgaven af *Arbejderen* – med redaktion, artikler og gadesalg.

Pionerværk om arbejderkooperationens historie

Arbejderkooperationen er nu for første gang blevet gjort til genstand for en samlet historisk behandling. Kooperationen er arbejderbevægelsens »tredje streng«. Men til forskel fra de to andre strenge – den faglige og den politiske – har dens historie og samfundsmæssige betydning ikke i synderligt omfang fristet historikere.

FN's udnævnelse af året 2012 til kooperationens år blev anledningen til, at seniorforsker på Arbejdermuseet & ABA Henning Grelle påtog sig opgaven at grave sig gennem kilderne, og at vi nu kan præsentere bogen *Det kooperative alternativ*, den første veldokumenterede fremstilling af denne vigtige del af arbejderbevægelsens historie.

Bogen beskriver de internationale idéer, der lå til grund for at etablere kooperative produktions- og forbrugsforeninger i Danmark. Den behandler i 10 kapitler det brede spektrum af kooperative initiativer, diskussionerne inden for og uden for bevægelsen og de forandringer, kooperationen har gennemgået fra den spæde start i 1850'erne og frem til i dag.

Historien om arbejderkooperationen handler om arbejdet for at forbedre levevilkårene ved at skabe virksomheder, hvor drivkraften ikke er mest mulig profit, men lave priser og bedre kvalitet på daglige fornødenheder, bedre arbejdsforhold, sunde boliger til rimelige priser og mere service for pengene.

Arbejderne stod bag oprettelsen af brugsforeninger i hovedstaden, der kom til at revolutionere detailhandelen ved at indrette de første selvbetjeningsbutikker og supermarkeder i Danmark. Boligkooperationen satte for alvor skub i opførelsen af almennyttigt boligbyggeri, og fællesbagerierne rundt om i landet bød de private bagemestre konkurrence til fordel for lavere priser på brød. Bryggeriet Stjernen udfordrede ølgiganterne, og kooperationen kom til at omfatte mejeri, bank og forsikringsselskab.

Kooperationens succeshistorier er ikke blevet fortalt, mens nedture er blevet husket, og der florerer en række fordomme, som sjældent har haft hold i virkeligheden. Selvfølgelig var der kooperative virksomheder, der bukkede under for den hårde konkurrence, der navnlig blev mærkbar fra 1960'ernes højkonjunktur. Men der er også hele tiden kommet nye til, og ikke mindst er der mange virksomheder, der fortsat er livskraftige.

Kooperationen har fra starten delt vandene i arbejderbevægelsen. Dilemmaet mellem på den ene side at opfylde kooperatio-

nens ideelle formål og byde det private erhvervsliv konkurrence og på den anden side virke på almindelige kapitalistiske markedsvilkår rejste tvivl i bevægelsen. En af bogens pointer er, at arbejderbevægelsen aldrig kom til enighed om, hvad man ville med kooperationen, hvilken opgave den skulle have, og hvilke interesser den skulle tjene.

Den største udfordring for kooperationen var ikke 1990'ernes sager om økonomisk misbrug og umoralsk optræden i Lejerbo eller Arbejdernes Liggiste Magasiner. Det var ændringer i det finansielle investeringsgrundlag, der gennem hundrede år havde eksisteret i kooperationen. Kooperative dyder som parikurs og fast forrentning måtte i 1980'erne vige til fordel for fondes og pensionskassers krav om fuldt udbytte af deres investeringer og større mulighed for indflydelse i ledelserne. Bortfald af det traditionelle kooperative særpræg på det finansielle område samt ønsket om igen at opnå et langt bedre ry i offentligheden førte til en reorganisering af den kooperative hovedorganisation, Det kooperative Fællesforbund, i 2004.

Kooperationen har en god historie præget – som alle andres – af både gode og mindre gode resultater. Der er tale om et stykke arbejderhistorie fuld af politisk uenighed og dramatiske debatter, men også af personer, der udviste stor offervilje og gjorde en forskel. Redaktør Bent Hansen udtrykte sin respekt for Kooperationen og dens udøvere på følgende måde i 1972:

»Arme djævlø, der som kooperative ledere både skal være missionærer for idéen og samtidig få deres virksomheder til at trives og gro her og nu.«

Pressemeddelelse

Henning Grelle: *Det kooperative alternativ. Arbejderkooperationen i Danmark 1852-2012.* 304 s., gennemillustreret, kr. 248 (tilbudspris frem til jul: 180 kr.). Udgivet af Arbejdermuseet og ABA.

Festivalquiz

Vinderen af årets quiz ved K-festival 2012 blev:

Lars Bang Hansen, 2100 København Ø.

Lars havde 11 rigtige svar ud af 12 mulige, så det er en rekord i festivalquizzens historie. Tillykke!

Så frem proletarer...

Fra den 1. august i år skifter Eget Forlag navn til Forlaget Populi. Det skyldes at det fra samme dato er registreret på boghandlerforeningens hjemmeside forlagonline.dk. Boghandlerforeningen synes at der er for mange med navnet Eget Forlag og opfordrede mig til at finde et nyt navn.

Forlagets næste udgivelse kommer i foråret 2013 og bliver *Ny tid skal skabes*. Titlen er hentet fra den berømte arbejdersang *Warschjawjanka*,*) der oprindeligt var en sang skrevet til den nationale frihedskamp i Polen i 1860'erne.

I sangens tekst står der *Ny tid skal skabes! Det gamle skal styrtes, smides for altid til glemselen hen!*

Bogen kommer til at omhandle et vigtigt kapitel i dansk arbejderbevægelses historie 1989–2012, hvor vores medlemskab af EU og imperialismens hærgen for alvor slår igennem. Bogen bliver skrevet med hovedvægten på danske forhold, men også med blik for den internationale udvikling.

* Denne udgave er hentet fra *Revolutionær Sangbog*, Arbejderforlaget 1932 i et genoptryk af Vanløse DKP i anledning af Land & Folk indsamlingen i 1976.

Lars Ulrik Thomsen

Da den kolde krig (næsten) blev varm

John F. Kennedy, Fidel Castro, atommissiler, Cuba, Nikita Khrusjtjev.... Når disse navne optræder sammen giver det mange en erindring om Cuba-krisen i oktober 1962. Efter manges mening rystende historiske dage, hvor faren for en ødelæggende atomkrig var skræmmende tæt på. Vi, der oplevede det, husker i hvert fald, hvordan kulden i de efterårsdage trængte sig mere på end normalt.

Det er 50 år siden nu, og i den anledning har Dansk-Cubansk Forening udgivet en ny bog. Titlen er *I atomkrigens slagskygge. Cubakrisen 50 år og atomtruslen i dag*.

Bogen er en antologi med tekster af vidt forskellig oprindelse, der kun bindes sammen af deres emne. Det er Sven-Erik Simonsen, der sammen med Ken Bruun har udvalgt, skrevet, oversat og redigeret. Sven-Erik Simonsen præsenterede ved en sammenkomst på den cubanske ambassade i København den 15. november bogen, der – som undertitlen antyder – ikke kun er historisk, men også trækker tråde frem til i dag og blandt andet bringer helt aktuelle samtaler mellem Fidel Castro og personligheder som Ignacio Ramonet og Michel Chossudovsky.

I det hele taget fylder Fidel Castro naturligt nok meget i bogen. Hovedstykkerne er to meget lange uddrag af interviews, Fidel længe efter begivenhederne gav til henholdsvis CNN og ovennævnte Chossudovsky, en canadisk venstrefløjs-mediepersonlighed. Et par af Fidels berømte ”refleksioner” fra de senere år finder man også og måske ikke mindst interessant en hidtil ikke publiceret øjenvidneskildring af en sovjetisk soldat, der som ung officer var med på Cuba i de dramatiske dage dengang i 1962. En brevveksling mellem Fidel Castro og Nikita Khrusjtjev er der blevet plads til, og mod slutningen af bogen skriver *Granma*'s mangeårige chefredaktør flere kapitler om Kennedy-mordet set som en udløber af Cuba-krisen.

De 140 sider rummer også en hilsen til Robert Kennedys datter, og der er et bevægende stemningsbillede fra et møde

Sven-Erik Simonsen præsenterer den nye bog på Cubas ambassade i København den 15. november 2012.

tidligere på året mellem Fidel Castro og overlevende efter atombomberne over Hiroshima og Nagasaki.

Henrik Stamer Hedin

I atomkrigens slagskygge. Cubakrisen 50 år efter og atomtruslen i dag. Redigeret af Sven-Erik Simonsen og udgivet af Dansk-Cubansk Forening. ISBN: 978-87-90137-03-8. 140 sider. Pris ikke oplyst.

Tanker i 50-året for Hans Kirks død

Af Jens Fransen

I denne sommer (18. juni) var det 50-året for Hans Kirks død. Denne enestående danske forfatter, der spillede en uvurderlig rolle for dansk litteratur og ikke mindst for den kommunistiske tanke gennem en menneskealder.

Kirks biografi og skønlitterære forfatterskab er nok de fleste bekendt. *Fiskerne*, *Daglejerne* og alle de andre klassikere, der stadig læses også af ungdommen, omend han ikke fandt vej til den danske kanon over forfatterskaber. Men der var også den anden side af Kirk – den meget politiske journalistik han gav sig af med. Først i *Arbejderbladet* – senere og frem til sin død i *Land og Folk* – men også i adskillige andre tidsskrifter. Og Kirk skrev og nåede meget helt frem til sin alt for tidlige død.

En del af disse indlæg er at finde i bøger – publiceret af Kirks gode ven Børge Houmann samt i mindre hæfter udgivet af DKP-afdelinger i forbindelse med indsamlinger til *Land og Folk*. På trods af årene er der stadig utrolig meget at hente i mange af disse skarpe indlæg fra Kirks hånd. Hulheden i det danske classesamfund blev hudflettet, og selv nu er der megen inspiration og aktualitet at hente i de ikke fælmede manuskripter.

Der tales i disse år om, at klassekampen er død. De store partier nærmest kappes om at erklære, at den tankegang hører forgangne tider til. Nu er vi i stedet et stort folkefællesskab med samhørende interesser. Også på Kirks tid var der nogle, der forsøgte at afvise klassekampen. Og jævnligt kunne man finde Kirks harmdirrende modindlæg. For hverken dengang eller nu er klassekampen et overstået kapitel. Den ændrer sig ganske vist – men grundprincippet forbliver det samme. Forskellen på mennesker er der stadig og klassekampen lever. Der kan hentes mange klassekampsanalyser og hug til borgerskabet og det Socialdemokrati, der fravalgte den socialistiske tanke – ja meget af dette er jo også yderst aktuelt her 50 år efter – så der bliver blot plads til et par eksempler.

I 1958 skrev Kirk således i *Arena* i et indlæg om danske forfatters holdning » Der findes en afgørende faktor i menneskehedens historie: kampen for det daglige brød. Tit har det været en tragisk, håbløs kamp, fuld af menneskelig lidelse, til andre tider er den storslået og heroisk. Vi marxister kalder den klassekamp.«

Med egne øjne havde Kirk gennem sin opvækst set classesamfundet og de uretfærdigheder, dette medførte. Dette syn prægede ham livet igennem og også gennem de mange interviews, han foretog hos almindelige mennesker og som dannede baggrund for en del indlæg i *Land og Folk* i 50'erne.

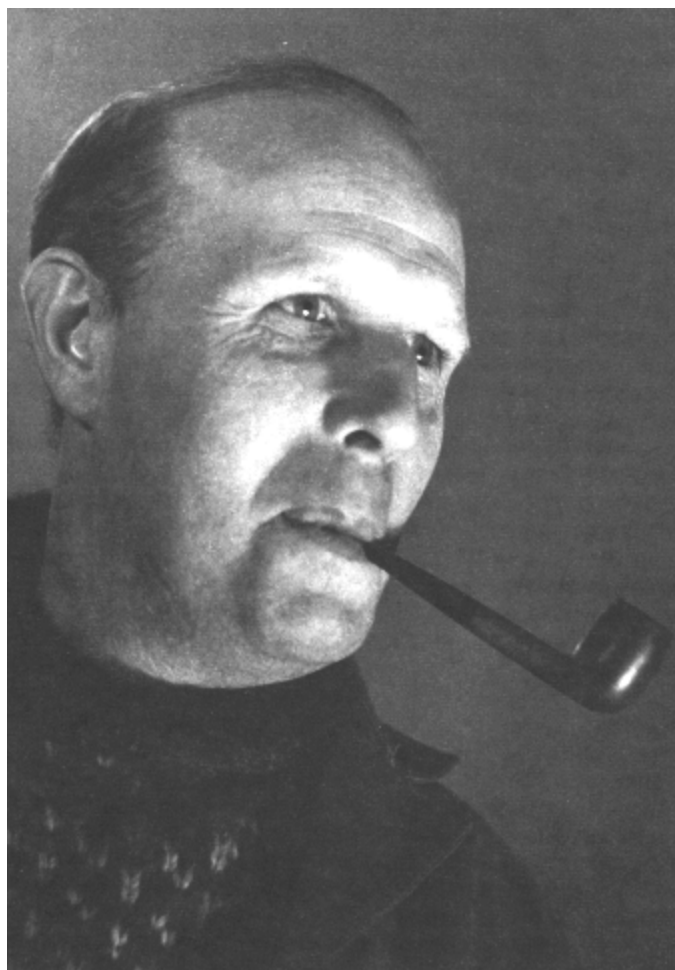
I et interview fra juni 1953 har han opsøgt en gammel håndværker, der oprindeligt var socialdemokrat, men senere var gået over til kommunisterne – for som han sagde: »Men det blev mere og mere klart for mig, at vi havde ødelagt vore førere

ved at give dem for mange ben. Vi skikkelige småfolk fodrede dem for godt i stedet for at holde dem i ørene.«

Og året efter udtaler en gammel arbejder i et interview med Kirk: »Men jeg har altid måttet kæmpe, ingenting har jeg fået som gave. Nu er jeg gammel, men jeg er glad for livet og glæder mig hver eneste morgen over at vågne sund og rask. Og alligevel er der meget, jeg ikke forstår. Jeg synes, samfundet er sygt. Er der æresfølelse mellem mennesker mere? Jeg kan begribe de borgerliges mangel på hæderlighed, for de kæmper jo for deres, men hvad er det for mennesker i Socialdemokratiets top? Jeg er en gammel, erfaren arbejder, jeg ved en smule om klassekamp.«

Meget har ændret sig, siden Kirk takkede af med sit sidste indlæg »Kære kammerater« – skrevet få dage før sin død. Men med denne tids arbejdskampe ved Vejlegården og en rød regering, der fører blå politik, er det en lise for sjælen og røde hjerter at vende tilbage til denne store digter, hvis navn også er en del af vort partis kulturpris, der blev uddelt i september.

Og hvem ved – der ligger mange artikler o.lign., der burde samles og udgives. Der er stadig tænkende læsere i dette land.

Georg Brandes forhold til arbejderklassen

Af Lars Ulrik Thomsen

I forbindelse med arbejdet på artiklen »Hovedstrømninger i filosofien« genopfriskede jeg Harald Rues artikler om Georg Brandes.¹

Den måde vi bliver præsenteret for Georg Brandes livsværk på, er på mange måder en forsimplet fremstilling. Georg Brandes vakte bourgeoisiets vrede med den form han gav sine forelæsninger i 1871. Derfor er det også forfriskende at læse Harald Rues artikler, fordi han sætter Brandes ind i den rigtige sammenhæng og viser, hvordan han samlet set bidrog til en styrkelse af de demokratiske og folkelige bevægelser i datiden.

Med sine forelæsninger på Københavns Universitet skabte Georg Brandes en helt ny tænkemåde, som var et klart brud med romantikken og den reaktionsperiode der efterfulgte nederlaget i 1864.

Brandes var inspireret af Hegel og dennes banebrydende filosofi, som gav Brandes en forståelse af dialektikken mellem revolution og reaktion.

Georg Brandes oplevede den fransk-tyske krig på nærmeste hold under et ophold i Paris sommeren 1870.

Det tjener Brandes til ære, at han valgte Hegel frem for så mange andre af de filosoffer der var fremme dengang, og at han tolkede den progressive side af Hegels filosofi.

Det var med til at forme Brandes syn på litteratur og kunst, idet han forstod at der er en nøje sammenhæng mellem de sociale og politiske forhold og det kunstneriske udtryk.

Det gjorde at *Hovedstrømninger i litteraturen* blev kendt langt uden for Danmarks grænser, og at Brandes opnåede en international berømmelse. Det er ikke noget tilfælde, at forelæsnningernes epokegørende indhold falder sammen med Pariserkommunen i 1870.

Brandes forstod ikke fuldt ud arbejderklassens revolutionære rolle, men han tolkede den sociale gæring og dens konsekvenser for samtiden. Det betød at borgerskabets beundring for Brandes efterhånden forvandlede til et regulært had, som gjorde at han i perioder måtte forlade Danmark. Bl.a. nægtede man ham et professorat ved Københavns universitet som han ellers var selvskreven til.

For arbejderbevægelsen er det værdifuldt at forstå de store linjer i historien, og Georg Brandes er en af de få i dansk åndsliv som har bidraget til denne afklaring. Vi skylder Harald Rue en stor tak for arbejdet med at tolke ikke bare Georg Brandes, men andre store forfattere og deres betydning for arbejderbevægelsen.

I artiklen »Georg Brandes og socialisme« fortæller Harald Rue om en episode i 1920'erne. Borgbjerg var blevet udnævnt til socialminister og karakteriserede i et foredrag Georg Brandes som en forfatter der hørte til i *borgerstanden*.

Det ville Georg Brandes ikke have siddende på sig, og han tog omgående til genmæle gennem dagspressen: »At skrive for noget så ubetydeligt som den danske borgerstand er sandelig ikke faldet mig ind!«

Note: 1. *Georg Brandes* – en antologi af Harald Rue, udgivet på forlaget Sirius i 1973.

Den aktuelle situation i Syrien

Møde i København

Den 5. november havde DKP Hovedstaden inviteret til et åbent medlemsmøde, hvortil også ligesindede kammerater var inviteret.

Formanden for Dansk-Syrisk Forening, Muhammad Mahfoud, var inviteret for at komme med oplæg til emnet »Syrien«. Han indledte sit godt strukturerede oplæg med en forklaring på årsagen til konflikten i Syrien – denne har nu varet i knap to år. Herefter ridsede Muhammad **den aktuelle situation** op i Syrien. På grund af hans syriske baggrund var Muhammad i stand til at give konkrete og helt personlige eksempler på den nuværende situation. Til afslutning nævnte Muhammad flere mulige **løsninger på konflikten**, men understregede, at oppositionen til Assad er meget opsplittet og dermed vanskelig at håndtere. For at overskue oppositionen opdelte Muhammad denne i tre overordnede grupper – en ekstremistisk, med voldelige tilbøjeligheder, en udenlandsk »fremmedfjendsk« og en gruppe med oprigtig vilje til demokratisk udvikling på konstruktiv vis.

16 deltagere, også fra KPiD og partiløse, diskuterede emnet interesseret i over to timer.

Det videre forløb: Vi afventer afholdelse af lignende møder, hvorefter det om et halvt års tid vil blive drøftet, hvilke yderligere tiltag der vil være oplagte.

Gerhard Wehlitz.

Villy-effekten

Lørdag den 13. oktober d.å. kl. 13 på det Kongelige Bibliotek trak udenrigsminister Villy Søvndal sig fra formandsposten i partiet SF.

Der var 2 kandidater til formandsposten. Man kan så spørge sig selv, hvorfor der ikke var flere af partiets menige medlemmer, som var interesserede i denne magtfulde post. Svaret er selvfølgelig, at det er SF's landsledelse, der bestemmer, og med Villy som formand er det Villy-effekten.

Men som sagt, der var 2, som stillede op. Den ene var den yngre Astrid Krag, hun tilhørte Villy-fløjen. Den anden, ældre og mere rutinerede, var Annette Wilhelmsen. Hun tilhørte oppositionen, og hun fik flest stemmer og løb dermed med formandsposten.

Jeg tvivler stærkt på, at der i et parti som SF med en Villy Søvndal som enerådende formand skulle have eksisteret en opposition. Nej, venner, den skal man da vist længere ud på landet med. SF er og bliver et splittelsesparti. Vi skal jo lige huske på, hvem der var grundlægger af partiet SF, nemlig den stærkt manipulerende Aksel Larsen. Læs beskrivelsen af Aksel Larsen i *Vi skrev loven*, forfattet af den eminent dygtige landsretssagfører Carl Madsen!

SF's nye formand Annette Wilhelmsen skal her aldeles ikke

klandres, fordi hun lossede denne opportunistiske splittelsesmager til Ole Sohn ud på et sidespor. At han så tilmed blev lønnet rigeligt, er kun opportunt for dette kapitalistiske, plimrådn system, vi alle er en del af.

Men når Annette Wilhelmsen bruger udtrykket at bide sig fast i bordkanten, må man le højt. Hvad er det for en latterlig og forvrøvlet udtalelse? Det eneste, Annette Wilhelmsen bider sig fast i, er den ministerpost, hun sikkert har ventet på. Jeg tror ikke en døjt på, at vi skal forvente ret meget af en Annette Wilhelmsen.

Afslutningsvis vil jeg lige igen periferisk berøre Villy-effekten. Det vil jeg, fordi jeg synes, det er lidt underligt, at denne Søvndal skal blære sig med noget, der lugter langt væk af selvros. Villy Søvndal er ingenting. Såfremt man skulle tiltænke Villy Søvndal en titel, skulle det være, som jeg engang tidligere har nævnt i dette lille indspark, at de mennesker, som i dag sidder i landsledelsen i SF, har arvet et parti, som er stiftet af en klasseforræder. Længere er den ikke. Og alt det med Villy-effekten er en fis i en hornlygte, og længere er den heller ikke.

Bjørn Jakholm
Nørrebro

Om at samle kræfter

Det er en god beskæftigelse at læse *Arbejderen* for tiden. Det glæder mig, at mange medlemmer af DKP deltager med gode indlæg. Især synes jeg, at Terkild Markers indlæg om marxisme og økologi var lærerigt at læse.

Vi kommunister skal ikke være bange for at fortælle, hvad vi ved om alt det gode, der også var i Sovjetunionen og andre socialistiske lande. Vi kan konstatere, at den røverkapitalisme, der kom efter Murens fald, ikke har givet det guld og de grønne skove, som folk troede, de fik. Vi kan glæde os over, at kommunister og andre progressive igen er ved at blive populære i Østeuropa.

Jeg har været medlem af DKP siden jeg var 18 år – i alt i 22 år. Jeg har oplevet partisplittelsen i 1990'erne, hvor DKP blev sprængt i tusinde stykker. Nogle gik til Enhedslisten og andre mistede helt modet eller blev mere eller mindre borgerlige.

Hvordan kommer vi videre? Jeg håber inderligt på en hurtig sammenslutning af DKP og KPID. Vi er stort set enige om alt

bortset fra forholdet til Enhedslisten. Jeg er af forskellige årsager ikke selv længere medlem af Enhedslisten. Jeg håber også, at alle gode kræfter i KP og APK på et tidspunkt også kommer med under DKP's gode gamle faner.

Jeg glæder mig over, at Ungkommunisterne allerede har fundet sammen og er aktive med en masse sjov og ballade og arbejder på grundlag af den marxistisk-leninistiske ideologi.

Jeg er godt klar over, at det ikke bliver let, men jeg er fuld af optimisme, og jeg tror, at DKP's knap 200 medlemmer har de samme forhåbninger om, at der kan genskabes en stærk kommunistisk bevægelse i Danmark.

»Der går årtier, hvor intet sker, og der er uger, hvor udviklingen rykker næsten årtier frem på én gang«. Sådan har Lenin formuleret sig.

Claus Holmstrand Johansen
Korsør

Folket eksisterer

Onde tider! Hitler sejrer
og Scavenius regerer,
men hver gang han lægger planer
kommer folket og generer.

Onde tider! De er omme.
Folket rejser barrikader.
INTERNATIONALE genlød
i de mørkelagte gader.

Det var som et stævnemøde
mellem friheden og folket,
da den jævne mand fik ordet
og han talte ufortolket.

Lad os huske det i Danmark,
at når junkere regerer,
skal vi vise dem at folket eksisterer!

Otto Gelsted

Fra *Emigrantdigte*, Athenæum 1945.

Otto Gelsted tegnet af Claus Seidel.